

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Посл.бр. К-По₂ 46/2010**

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА

Са главног претреса од 08.03.2011. године

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Извините због овог кашњења, имала сам један мали технички проблем.

КОНСТАТУЈЕ СЕ да су приступили:

- заменик тужиоца за ратне злочине Душан Кнежевић,
- оптужени Будисављевић Чедо, Малиновић Мирко, Богуновић Милан и Груичић Богдан.
- присутни су и браниоци оптужених адвокати Милан Лукић, Ђорђе Дозет, Ђорђевић Горан, Давидов Страхиња и Елек Милан.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте сагласни да одржимо главни претрес?

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се главни претрес ОДРЖИ.

ЗАВРШНЕ РЕЧИ

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

Душан Кнежевић

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Пре завршне речи председнице, извршио бих само извесне измене оптужнице, то су само да кажем "козметичке", тако што у диспозитиву оптужнице у првом пасусу у шестом реду иза речи "постојао" додајем речи "на подручју Републике Хрватске". Затим, на страни 3 оптужнице, у првом пасусу, на страни 3 оптужнице у првом пасусу, у осмом реду, то је предзадњи ред, задња реч, уместо задње речи "пар", треба да стоји реч "неколико" и у трећем пасусу на тој истој страни 3 који почиње у првој реченици речима "неколико дана касније крајем октобра месеца", уместо тога треба да стоји "тачно неутврђеног дана, неколико дана касније, такође у октобру месецу 1991. године". У осталом делу чињенични опис и правна квалификација је неизмењена.

КОНСТАТУЈЕ СЕ да је заменик тужиоца за ратне злочине прецизирао оптужницу, а на начин како је то евидентирано аудио техником.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, да ли сте разумели овакво прецизирање?

КОНСТАТУЈЕ СЕ да су странке разумеле прецизирање оптужнице.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Поштовани суде, остајем у целини при прецизираној оптужници и сматрам да је спроведеним доказним поступком утврђено да су оптужени починили кривично дело за које се терете, па стога предлажем да их за то дело огласити кривим и осудите по закону. Кривично дело за које се оптужени терете је ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 Кривичног закона Савезне Републике Југославије, а не Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, односно Основног кривичног закона, те Кривичног законика због обавезне примене блажег закона за извршиоца. Ово кривично дело врши онај ко крши правила међународног права за време оружаног сукоба, нареди или изврши неку од алтернативно одређених радњи извршења кривичног дела које су таксативно наведене у овом законском члану.

Конкретно тужилац терети оптужене за учешће у убиству пет цивилних лица, чланова породице Ракић. Оно што је спроведеним доказним поступком утврђено практично се подудара са наводима прецизиране оптужнице, а то је да је почетком октобра месеца 1991. године у Лици на подручју Теслинграда, Личког Осика у Републици Хрватској, тадашњој СФРЈ постојао оружани сукоб између јединица Територијалне одбране и МУП САО Крајине и добровољаца с једне стране и хрватских оружаних формација у чијем су саставу биле јединице МУП Хрватске, Збора народне гарде и добровољци с друге стране, а у склопу ширег оружаног сукоба на подручју Хрватске, у коме је учествовала и ЈНА. Овај сукоб није имао карактер међународног сукоба пошто је Република Хрватска од међународне заједнице призната као самостална држава током 1992. године.

У то време оптужени су били припадници једне од страна у сукобу и то: Будисављевић Чедо и Груичић МУП САО Крајине, а Малиновић Мирко и Богуновић Милан Територијалне одбране Теслинград. У првој половини октобра месеца 1991. године лишени су слободе Мане Ракић, његова два сина Милован и Драган и ћерка Радмила и притворени у просторијама станице милиције Теслинград. Постојала је сумња да сарађују са хрватским оружаним

формацијама, да поседују радио станицу и да им дојављују положај српских снага. Иако војно способан Мане је избегавао да се војно ангажује, а ни његови синови нису имали ратни распоред. Породица Ракић је живела у Широкој Кули, у засеоку Седлари на рубном подручју врло близу хрватских снага. Иако је ту било врло ризично у то време, јер у близини није било других кућа и људи у њима, они су се без страха кретали. Његова ћерка Радмила обилазила је српске положаје, а Ракићи су често одлазили у град иако су у току била оружана дејства.

У свим тим приликама није било деловања хрватских оружаних формација. Чим би се они удаљили отварања је непријатељска ватра по српским положајима. Манетова супруга Луција била је хрватске националности, а причало се да јој је близак рођак тада био заповедник хрватских снага. Све је то изазивало најпре подозрење, а затим и отворену сумњу да Ракићи сарађују са непријатељима. Из тих разлога су сви сем Луције приведени у Теслинград где су испитивани, а у више наврата вршен је и претрес њихових кућа. Тада је наводно нађена радио станица у бунару у дворишту куће као и план јављања а у кући и оружје.

У то време оптужени Чедо Будисављевић био је заменик командира Станице милиције Теслинград, а истовремено и командир Специјалне јединице МУП САО Крајине под командом ДБ САО Крајине. Обзиром да су Ракићи били већ петнаестак дана у притвору, окривљени Будисављевић се упутио у Книн и обратио окривљеном Душану Орловићу, против кога је поступак раздвојен, начелнику ДБ као свом претпостављеном, питао га је шта са њима да ради. Претходно га је упознао за шта се Ракићи терете. Орловић му је наредио да их ликвидира, што му је поновио и неколико дана касније када му се истим питањем поново обратио окривљени Будисављевић.

Након тога окривљени Будисављевић је ступио у контакт са окривљенима Малиновић Мирком, Богуновић Миланом, Груичић Богданом и Новаковић Гораном, против кога је поступак раздвојен. Радило се о лицима која је он од раније познавао и у које је имао поверања. Упознао их је са садржином разговора са Орловићем и његовом наредбом и постигао договор са њима да лише живота Ракиће, са чиме су се они сагласили. Поступајући по договору окривљени Будисављевић, Малиновић и Богуновић су у ноћи између 20. и 21. октобра 1991. године униформисани и наоружани ватреним оружјем дошли до Широке Куле, до засеока Седлари до викендице у којој је била Ракић Луција. Окривљени Малиновић и Богуновић су остали испред куће и чували стражу, обзиром да се ради о рубном подручју где су били непријатељски положаји. За то време окривљени Будисављевић је ушао у кућу и из ватреног оружја лишио живота Луцију. Након тога су сва тројица запалила њен леш и викендицу. Неколико дана касније поменута тројица

окривљених заједно са Груичићем и Новаковићем у вечерњим часовима из просторија Станице милиције Теслинград извели су остало четворо чланова породице Ракић. Претходно су им лепљивом траком везали руке и затворили им уста, а затим их увели у комби "там". Возилом је управљао окривљени Груичић. Одвезли су их до Сврачковог Села, до крашје јаме Голубњача где су их сви заједно стрељали и бацили у јаму. О овоме је окривљени Будисављевић обавестио свог претпостављеног окривљеног Орловића неколико дана касније.

Напред наведено утврђено је из детаљног, јасног и убедљивог исказа окривљеног Будисављевића како у претходном поступку, тако и на главном претресу. Из истог се без икакве дилеме може закључити да се инкриминисани догађај управо одиграо на описани начин. У погледу битних околности овог догађаја држање породице Ракић у рату из разлога због којих су лишени слободе, а касније и ликвидирани, сагласни одбрани окривљеног Будисављевића су искази сведока Драгићевић Марка и Јакшић Милана, Штрбац Милорада, Мирић Милана, Момчиловић Ђорђа и Наранчић Радомира, као и одбране окривљеног Груичића и окривљеног Богуновића. У исказ окривљеног Будисављевића уклапа се и садржина писмене документације приложене списима. То се пре свега односи на записник о увиђају Окружног суда у Книну од 20. новембра 1991. године, као и записник о ексхумацији и прегледу посмртних остатака лица извађених из јаме Голубњача и ДНК анализе Медицинског факултета у Загребу.

Из налаза и мишљења вештака судске медицине утврђен је начин усмрћивања покојних. О урачунљивости окривљених и њиховом психолошком статусу *«tempore criminis»* изјашњавали су се вештаци неуропсихијатар и психолог.

Дајући своју одбрану током поступка окривљени Чедо Будисављевић у потпуности признаје извршење кривичног дела детаљно објашњава када је, на који начин и из којих разлога заједно са осталим окривљенима учествовао у лишавању живота петочлане породице Ракић, као и у чему се састојала улога свакога од окривљених. При оваквом исказу остао је и приликом суочења, тврди да би Ракићи због свог деловања у рату свакако били лишени живота, а случај је тако хтео да он са осталим окривљенима у томе учествује.

Окривљени Малиновић Мирко је у претходном поступку пред Окружним судом у Сомбору, где је овај поступак започет, негирао извршење кривичног дела, навео је да је у то време био припадник ТО Теслинград, породицу Ракић је познавао, али никог од њих није убио нити је имао било какве везе са тим. Приликом суочења са окривљеним Будисављевићем у истрази, пред овим судом кориговао је своју одбрану рекавши: "Не изјављујем да нисам пуцао, ја се не сећам тога ничега". На главном претресу

такође није могао да се изјасни о кривици, јер се ничега није сећао због тешких повреда које је задобио приликом рањавања. На упит председнице већа која му је указала на разлику његовој одбрани пред судом у Сомбору и пред овим судом, односно да је најпре негирао извршење кривичног дела, а да се сада ничега не сећа, окривљени је рекао да за то нема објашњења.

Окривљени Богуновић Милан у истрази је навео да у јесен 1991. године је био цивил и да није био војно ангажован. Није имао униформу, а ни оружје, јер му је лева рука била у гипсу. У оба догађаја који су предмет ове оптужнице био је присутан, али се ту, како тврди, сасвим случајно затекао. Најпре је тврдио да су оба догађаја била исте вечери да би их касније временски раздвојио. У истрази је истакао да је критичне вечери из притвора, у Станици милиције Теслинград четворо Ракића везане изводио окривљени Будисављевић, а уз њега су били и окривљени Груичић и окривљени Малиновић уз још нека њему непозната лица. Сви су они били униформисани и наоружани, а Ракићи су убачени у возило "ТАМ". Возио је окривљени Груичић, а он је с њим седео у кабини док су остали били утоварени у сандуку од позади. После извесног времена стигли су до шуме, он је изашао из возила и склонио се у страну. Није пуцао, само је чуо пуцњеве и не зна ко је тада пуцао. Тврди да никога никога није гурнуо у рупу. Исте вечери је због радио станице са окривљеним Малиновићем и Будисављевићем ишао до викендице у којој је била једна жена. Окривљени Будисављевић ју је питао тада за радио станицу и вршио претрес. Сходно договору остао је испред куће, а унутра су били окривљени Будисављевић и окривљени Малиновић, обојица наоружаних. Убрзо се зачула пуцњава. У кућу није улазио, неко од њих двојице је запалио викендицу и након чега су напустили лице места. На главном претресу изменио је одбрану, рекао је да је био војно ангажован у територијалној одбрани, био је задужен за набавку хране, лекова и муниције. У притвору у Станици милиције Теслинград видео је да су Ракићима траком лепили уста окривљени Будисављевић и окривљени Груичић. У возилу "там" у кабини је био и окривљени Будисављевић. Окривљени Груичић је у тој шуми по доласку притерао камион до рупе. Код камиона је остао заједно са Груичићем док су остала тројица окривљени Будисављевић, Малиновић и Новаковић повели четворо Ракића након чега је убрзо чуо више пуцњева из више оружја. По наређењу окривљеног Будисављевића гурнуо је у јаму два тела. Окривљени Груичић Богдан је током поступка негирао извршење кривичног дела и кривицу. У истрази је навео да је у време ових догађаја био у Станици милиције Теслинград и поступао по наређењима окривљеног Будисављевића. Пред судом у Сомбору је рекао да су Ракићи били приведени због сумње да сарађује са непријатељем. Пред овим судом је пак у истрази негирао да је уопште знао

зашто су Ракићи приведени. Једне вечери код његове куће је дошао окривљени Будисављевић и рекао му да Ракиће треба пребацили до Коренице. Пристао је. Учествовао је заједно са осталим окривљенима у њиховом везивању уста и руке лепљивом траком. Након укрцавања Ракића су комбијем превезени до Голубњаче. Током возње окривљени Будисављевић му је рекао да је заједно са окривљеним Богуновићем и Малиновићем два-три дана раније ликвидирао Ракић Луцију. Тврди да је окривљени Будисављевић притерао возило до јаме, са окривљеним Богуновићем остао је код возила, само је чуо пуцњеве али није видео ко је у Ракиће пуцао. Он и окривљени Богуновић су задња два тела покојних који су остали на ивици рупе гурнули унутра.

На главном претресу делимично је кориговао своју одбрану рекавши да је из затвора по наређењу окривљеног Будисављевића извео једног од Ракића, али да није учествовао у њиховом везивању. Остали окривљени су у томе учествовали не и он.

Одбрана окривљених који не признају извршење кривичног дела у супротности је са изведеним доказима и усмерена је на избегавање, односно умањење сопствене кривице. Из исказа, односно одбране окривљеног Будисављевића у потпуности је расветљен овај догађај као и улога сваког од окривљених у извршењу овог кривичног дела, али не само тим исказом и не искључиво тим исказом да су чланови породице Ракић лишени слободе због општег уверења да сарађују са непријатељском страном утврђено је не само исказом окривљеног Будисављевића већ и из исказа, односно одбране окривљеног Богуновића и Груичића.

Ту потврђују својим исказима и практично сви саслушани сведоци, пре свих Наранчић, Штрбац, Драгићевић и Мирић. Тако сведок Мирић. Тако сведок Мирић наводи у свом исказу да је свима било јасно да Ракићи сарађују са противничком страном. Ово стога што мушки чланови породице нису били војно ангажовани, односно нису имали ратни распоред, без страха су се кретали на подручју где је то сваком другом било несигурно, да никада није отворена непријатељска ватра кад су они долазили у град и друго. Тврди да он није наредио њихово хапшење, а и да јесте то не би било чудно управо због реченог. Слично говоре и сведоци Наранчић и Драгићевић.

О томе да је у лишавању живота Ракић Луције учествовао окривљени Будисављевић са окривљеним Малиновићем и Богуновићем произилази и из исказа окривљеног Груичића који тврди да му је то окривљени Будисављевић рекао приликом превозења осталих Ракића до Голубњаче.

О ликвидацији осталих чланова породице Ракић говоре и поменути сведоци: Наранчић, Јакшић и Драгићевић. Тако сведок Наранчић, који је у време овог догађаја био командир Станице милиције Теслинград у истрази

пред судом у Сомбору истиче да му је по његовом повратку из Книна окривљени Будисављевић, који је био његов заменик рекао да су Ракићи отишли "преко пруге". То је значили или да су отишли на непријатељску територију или да су ликвидирани. Рекао му је и да су у томе учествовали окривљени Богуновић, Малиновић, Груичић и Новаковић. На претресу пак овај сведок је делимично кориговао свој исказ рекавши да му је окривљени Будисављевић само рекао да су Ракићи отишли преко пруге, због чега је он о томе обавестио сведока Драгићевића – командира Станице јавне безбедности Грачац. Негира да му је поменути окривљени рекао да су Ракићи ликвидирани и ко је то учинио.

Из исказа сведока Драгићевића произилази да га је Наранчић Радомир у јесен 1991. године обавестио да је окривљени Будисављевић заједно са још неколико лица чијих се имена не сећа, ликвидирао целокупну породицу Ракић, због тога их је ухапсио и предао на даљи рад правосудним органима у Книну.

Из исказа сведока Милана Јакшића утврђено је да му је окривљени Чедо Будисављевић рекао да је учествовао у ликвидацији породице Ракић као и да му је то наредио Орловић Душан да учини због шпијунаже. Да је окривљени Будисављевић био командир Специјалне јединице под ингеренцијом ДБ МУП САО Крајине и да је сарађивао са окривљеним Душаном Орловићем, који му је био претпостављени по тој линији произилази и из исказа сведока Јакшића, Наранчића, Драгићевића, али и одбране окривљеног Груичића.

Из записника о увиђају Окружног суда у Книну од 20. новембра 1991. године утврђено је да су поменутог дана код јаме Голубњача окривљени Будисављевић, Богуновић и Груичић показали место где су лишили живота четири члана породице Ракић, а након тога окривљени Будисављевић и Богуновић у засеоку Седлари показали и место где је убијено Луција Ракић.

Из записника о ексхумацији и прегледа посмртних остатака извађених из јаме Голубњача и ДНК анализе сачињених, односно обављених од стране Медицинског факултета у Загребу утврђен је идентитет покојних Ракић Манета, Милована, Драгана и Радмиле.

Из налаза и мишљења вештака судске медицине др Алемпијевића и др Стриновића утврђен је начин њиховом усмрђивања. Ради се о прострелинама главе насталих највероватније дејством више пројектила испалених из ручног ватреног оружја. Неке од костију покојних недостају, а због протеча времена између убиства времена вађења посмртних остатака, мека ткива нису сачувана. Из тих разлога постоји могућност да је осим пронађених прострелних рана на наведеним деловима костију било испалених пројектила и по недостајућим костима као и меким ткивима.

И још нешто на шта би на овом месту требало указати. Из налаза и мишљења вештака психолога и неуропсихијатра утврђено је да окривљени Будисављевић није склон конфобулацијама. Ради се о натпросечној интелигентној особи без психопатолошких испада. Његово памћење и запамћивање је очувано као и могућност репродуковања запамћеног. Он не спада у ауторитарне личности које би се иживљавале над подређенима, нити је особа која би манипулисала околином и догађајима. Дакле, и ово вештачење на одређени начин потврђује наводе оптужнице у делу који се наслања на исказ окривљеног Будисављевића.

Поступајући на описани начин, окривљени су прекршили права међународног права садржана у поменутој Конвенцији и наведеном Допунском протоколу, јер су према цивилним лицима која не учествују у непријатељствима, као и цивилним лицима која су затворена и лишена слободе у вези оружаног сукоба, а налазе се у власти једне од страна у сукобу у односу на које се мора поступати у свакој прилици човечно, извршили убиство.

Имајући у виду да су радње описане наведеном Конвенцијом и Допунским протоколом уз исту инкриминисана и домаћим законодавством након ратификације, оптужени су на представљени начин извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, које спада у кривично дело против човечности и међународног права. Урачунљивост окривљених није ни на који начин доведено у питање, осим донекле у односу на окривљеног Богуновића, али не у мери да би га екскулпирало од одговорности. Ово кривично дело окривљени су чинили са директним умишљајем, јер су били свесни свога дела и хтели његово извршење заједнички учествујући у радње извршења кривичног дела поступали су као саизвршиоци, јер својимм исказаним и описаним радњама битно доприносе и учествују у извршењу овог кривичног дела, при чему хоће дело као своје испољавајући тиме у оквиру заједничког умишљаја свој «*animus auctoritas*».

Приликом одлучивања о кривичној санкцији указујем на значајну криминалну количину коју су преузели оптужени, о чему је већ напред било речи и што свакако мора имати одраза и на висину изречене казне.

Имајући у виду све претходно изнето, налазим да се у радњама окривљених стичу сва обележја кривичног дела за које се терете, па предлажем суду да их за почињено дело огласе кривим и осуде по закону.

Што се тиче притвора предлажем да се окривљенима продужи притвор у складу са одредбама члана 142 став 1 тачка 5 ЗКП, јер налазим да и даље стоје разлози због којих је исти одређен и у више наврата продужаван. Наиме, за ово кривично дело прописана је казна затвора преко 10 година, а

постоје и посебно тешке околности кривичног дела које се огледају чињеници да су окривљени само због сумње да сарађују са противничком страном и да наводно поседују радио станицу лишили живота цивиле који нису учествовали у непријатељствима и то целу породицу Ракић, њих петоро (оца, мајку и троје деце). При том је Ракић Луција прво убијена након чега је спаљен њен леш и кућа у којој је боравила, а затим и преостало четворо чланова ове породице који су стрељани и потом бачени у поменуту јаму, што све указује да је оправдано да се против окривљених притвор продужи.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала.

Заменик тужиоца за ратне злочине Душан Кнежевић након детаљне анализе изведених доказа, како је то и регистровано аудио техником, сматра да су оптужени извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 КЗ СРЈ, а како им је то и прецизираном оптужницом стављено на терет. Предлаже да их суд огласи кривим и казни по закону. Такође предлаже и да се у односу на оптужене продужи притвор имајући у виду да је за ово кривично дело предвиђена казна преко 10 година, као и због тешких околности.

БРАНИЛАЦ ОПТУЖЕНОГ Адв. Милан Лукић

АДВ. МИЛАН ЛУКИЋ: Поштовани суде, у погледу битних елемената, односно остварења битних елемената кривичног дела се нећемо посебно изјашњавати, јер је оптужени Будисављевић Чедо признао извршење кривичног дела, а докази изведени у овом судском поступку као и резултати тог доказног поступка несумњиво су сагласни са његовом изјавом о признању. Евентуално и очекивана изјашњења, односно оспоравања исказа оптуженог Будисављевић Чедо од стране одбране и осталих оптужених сматрамо део тактике у коришћењу процесних права.

Ми ћемо овде само указати на неке околности које ће суд ценити приликом одлучивања о висини казне. Сматрамо да ће те околности утицати да казна која буде изречена оптуженом Будисављевић Чеди буде колико је то могуће нижа, али праведна. Ради прегледности тих околности ми смо их груписали у четири групе. Значи, то су околности које су везане за недостатке у организацији власти оружаних снага на почетку тог сукоба, односно у време када се десио овај догађај. Друга група околности су околности везане за процесе доношења извршавања одлука које су се тичале породице Ракић да је и на крају та породица страдала. Трећа група околности

су околности везане за понашање самих појединих чланова породице Ракић и четврта група околности, то је признање и породичне прилике оптуженог Будисављевића.

Што се тиче прве групе околности које ће суд ценити приликом доношења одлука о висини казне мислим да морамо имати у виду да се овај критични догађај десио на почетку тог оружаног сукоба ако сматрамо да је сукоб почео у августу месецу 1991. године, значи након два месеца од тога. То је период у коме долази до формирања и органа власти на том подручју и оружаних тих формација које учествују у томе сукобу и сигурно није за очекивати да ће у тако кратком периоду та организација функционисати ефикасно. Ти пропусти организације и власти и оружаних снага сигурно су имали утицаја и на понашање оптуженог Будисављевића и осталих оптужених. То је свакако и период адаптације људи, грађана, па и оптужених на нове околности, јер се десио рат као један веома важан, битан спољни елеменат који утиче на понашање окривљених, односно свих лица, а то смо видели и из изјава саслушаних вештака. У том периоду се дешавају и погибије цивила и лица и на једној и на другој страни. Сматрамо да ово суд све треба да има у виду приликом доношења одлуке о висини казне.

Што се тиче друге групе околности, а које смо рекли да су околности везане за процес доношења одлука које су утицале на то да страда породица Ракић можемо их издвојити у неколико фаза, у неколико тачака. Значи, једна од тих је када се доноси одлука о проверавању понашања породице Ракић, друга фаза би била доношење одлуке о притварању, односно хапшењу чланова породице Ракић. Следећа фаза би била само, значи притварање, хапшење дела породице Ракић. Затим, врло важна фаза у том поступку је фаза доношења одлуке да се лише живота чланови породице Ракић и последња фаза је извршење исте одлуке, односно наредбе. О свим ових фазама, доношења тих одлука, извршавања тих одлука оптужени Будисављевић Чедо није учествовао. Проверавање понашања породице Ракић, значи, почиње онога часа када су почеле, односно биле присутне приче да они сарађују са оружаним снагама Хрватске. Те приче су несумњиво постојале и о том стању и у тој ситуацији су расправљали сви тадашњи државни органи на тој територији. Из исказа овде саслушаних сведока несумњиво је, значи да је о понашању породице Ракић расправљали чак и, не чак него, значи највиши органи оружаних снага командант Територијалне одбране, а у сваком случају морамо рећи да у тој ситуацији када је рат и да су те приче попримиле озбиљне размере и да је требало доносити некакве одлуке у том правцу да би се ситуација разрешила. Значи, о доношењу одлуке о проверавању, неком ислеђивању или како се већ, да се изразимо, оптужени Чедо Будисављевић није учествовао.

Затим, долази до доношења одлуке да се исти притворе, да се приведу тамо. У току овога поступка нисмо са сигурношћу утврдили где је та одлука и ко је донео ту одлуку, да ли због чињенице да су поједини учесници доношења те одлуке и овде саслушани сведоци избегавали да кажу бојећи се неке своје одговорности, али је несумњиво да ни ту одлуку није донео сам оптужени Чедо Будисављевић.

Чедо Будисављевић је само један од оних који прима наредбу да се поједини чланови породице Ракић приведу. То смо видели да су примили и други ту исту наредбу, али значи, Чедо Будисављевић није тај који их је привео, значи он не учествује ни у тој фази једног поступка, једног процеса доношења одлука, а које су имале за последицу једну трагичну судбину породице Ракић.

Следећа фаза испитивања, ту је значи видели смо да је у фази испитивања чланова породице Ракић који су били тамо притворени као и Луције учествовао и Чедо Будисављевић на начин како је то овде утврђено. У том поступку видимо много, много неправилности, значи видимо да пре свега су људи приведени без законитих одлука суда који је ипак постојао, то се касније видело, да су испитивани ко је хтео и како је хтео, ко је наишао изгледа у те просторије где су они били притворени слободно је улазио унутра и вршио њихово испитивање.

Следећа фаза у том поступку доношења одлука, то је доношење одлуке да се они лише живота или како се често каже да се ликвидирају. Оптужени Чедо Будисављевић није донео ту одлуку и није учествовао у доношењу те одлуке. Чак када је примио ту одлуку први пут, наредбу од стране начелника Државне безбедности Душана Орловића, он је не извршава одмах, значи после примања наредбе да се породица Ракић лиши живота пролази неких пет до седам дана, када оптужени Чедо Будисављевић поново одлази у Книн на разговор и тада поново прима одлуку, односно потврду да треба да лиши живота чланове породице Ракић. Сматрамо, одбрана сматра посебно битним овај временски размак између ове две одлуке да се породица Ракић лиши живота, која указује да је оптужени Чедо Будисављевић само извршавао наредбу као припадник оружаних снага, снага које су деловале на том подручју и ово се обавезно по ставу одбране мора имати у виду када се буде доносила одлука о висини казне која ће бити одређена оптуженом Будисављевићу. На систему командовања извршавања наредби се заснива цели систем одговорности. Шта би значило, можемо сад само да нагађамо шта би се десило, шта би значило да је он одбио ту наредбу. Мислим да овде требамо имати у виду и мишљење саслушаних вештака о личности Чедо Будисављевића у ономе делу када они говоре да је он свесно прихватио да буде члан, припадник, тих оружаних снага, да он извршава наредбе на онај

начин како се то очекује у једној војној организацији без обзира на последице, личне последице које извршење те наредбе треба да има и имаће у накнадном времену. То би било укратко само о овој другој другој групи околности.

Трећа група околности је у вези са понашањем појединих чланова породице Ракић, значи овде не говоримо о неком директном доприносу породице Ракић за њихова страдања, али желимо да укажемо на две околности, мада је то већ тужилац указао, то је иначе и доказано и било јасно у току доказнога поступка. Те две околности, односно на основу те две околности да ли можемо да поставимо питање да ли су чланови породице Ракић свесно прихватили велики ризик за своју безбедност у тим околностима. Значи на ово ће суд морати да да одговор, ово питање кад постављамо имамо у виду пре свега две ствари, а то је да они свесно одлучују, значи да живе у тој кући која је комплетно издвојена, значи од насеља Теслинграда или тамо чак где су били, ту су се чак и преселили, положај те куће где су они живели је несумњиво доказано да је то на самој ивици раздвајања, значи оружаних снага Крајине и оружаних снага Хрватске и да се налази на вису. Када будемо давали одговор на то питање под претпоставком да нема нешто друго што ми не знамо, значи да ли би неко уобичајено мишљење било да је то рационална одлука чак и за то време. Кад кажем чак и за то време имам на уму да су се пре овога догађаја и пре њихова одлука и пресељење у ту кућу десили неки догађаји који су морали да утичу на размишљање, а то пре свега мислим на догађаје у селу или насељу или брду Зубар које је исто било негде на линији раздвајања оружаних снага Крајине и оружаних снага Хрватске, и у коме је дошло до упада хрватских снага и у коме је погинуло 10 људи. Значи тај догађај се десио, десили су се и други догађаји, тај догађај се десио пре догађаја са Ракићима, зато кажем да је ово, одговор на ово питање да ли су они свесно прихватили, значи велики степен ризика за своју безбедност када су одлучили да тамо живе. Несумњиво је да су и они пролазили кроз тешке периоде адаптације и доношења одлука и да такве одлуке у том периоду није било лако донети, али овај догађај за Зубаром и они остали догађаји су несумњиво могли да помогну у доношењу таквих одлука. И друга околност у вези овога понашања то је ова чињеница коју смо чули од доста сведока саслушаних овде да они су примили оружје а нису значи држали страже као остали припадници, односно чланови Територијалне одбране и да су се доста слободно кретали по бојишту и када нису имали, иначе нису имали по тој линији раздвајања и свему том, подручјима ратних дејстава.

И четврта група околности, па ћу завршити, односи се на признање оптуженог Будисављевић Чедо и његове породичне прилике. Оптужени

Будисављевић је признао извршење кривичног дела још у Полицијској станици или Станици безбедности у Грачацу, признао је исто дело и у суду у Книну, код тог признања је остао до дан данас, изузимајући једну изјаву код полиције, мислим у Сомбору, која је последица више договора са осталим окривљеним него његове одбране. Несумњиво је да је ово признање допринело да се ова ситуација комплетна разјасни, и да то треба ценити приликом доношења одлуке о висини казне. Са овим признањем су несумњиво у вези и његове особине, особине његове личности о којима су говорили вештаци, као и чињеница да је он био свестан свега тога па није хтео да увлачи имајући у виду да ће се све, шта ће се десити, није хтео да увлачи у ову целу ситуацију и животе и судбину своје ванбрачне ћерке.

Из свега овог разлога молимо суд значи да приликом доношења одлуке о висини казне за Будисављевић Чеду донесе праведну одлуку по могућности што блажу. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА:

Бранилац оптуженог Будисављевић Чедо адвокат Милан Лукић наводи да се у погледу битних елемената кривичног дела неће изјашњавати јер је оптужени Чедо Будисављевић признао извршење кривичног дела. Због свега тога треба имати у виду приликом одмеравања казне и околности недостатка у организацији власти у време оружаног сукоба, а које је имало утицаја на понашање оптужених, затим процес доношења и извршења одлуке да се лише живота чланови породице Ракић, понашање самих чланова породице Ракић као и признање извршења кривичног дела и породичне прилике оптуженог. Моли суд да приликом доношења одлуке о висини казне донесе праведну казну, а због свега напред наведеног и нижу казну.

БРАНИЛАЦ ОПТ. МАЛИНОВИЋ МИРКА, адв.Ђорђе Дозет

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Цењено веће присутне колеге, као и сваки пут пред овим судом пре него што кренем са завршном речи ја сам себи постављам некаква питања на глас. Шта је то, као прво шта је то што бранилац у оваквом предмету уопште мора рећи, које су границе које не сме прећи, да ли уопште може бранилац у оваквом предмету бит објективан и опште коме то говоримо. Ја сам убеђен да колега тужилац који је завршио своју завршну реч и ја имамо исти однос према злочину као таквом и према злочинцима. Сигурно је да се разликујемо о оцени доказа који су у поступку изведени, али и то по чему се не разликујемо да своје ставове бранимо чврсто и неприкосновено. Са таквим колегом ја увек желим да се надмећем, али то је у

нашем систему апсолутно немогуће. Зашто? Зато што сам убеђен да суд дакле и ово веће, кад говорим суд мислим и на ово веће, не занима шта мислимо ја и колега тужилац, нити која је његова нити која је моја аргументација, зато што суд не намерава да важе наше аргументе већ оцењује по својој вољи и утврђује нешто што се почело називати судска истина. Шта је то уопште судска истина ако знамо да истина постоји само једна. Дакле, да ли судска истина се разликује од некакве апсолутне истине, и да ли ћемо ми кад суд донесе пресуду каква год да буде, бити убеђени да ће они који су проглашени кривим да исте криви, односно да су слободни доиста невини. Убеђен сам да такву сигурност никада нећемо имати.

01.март стицајем околности поклопио се са оним прошлим датумом кад смо требали да одржимо завршне речи, је кључан датум за позицију свих окривљених који су пред овим судом, овог тренутка, дакле ова четворица. Јер тог дана пре годину дана је Чедо Будисављевић одлучио да пред судом верификује своје признање злочина и од тог дана сви учесници у поступку осим очигледно бранилаца и осталих окривљених су фасцинирани тим апостолом истине. Чак толико да судски психолог тврди да је своју високу интелигенцију коју ничим суд додуше није мерио осим његовим признањем наш члан МЕНСЕ, да је уложио у српску војску Крајине и потпуно је подредио наводним правилима рата. Не знам која су то правила рата која дозвољавају овакав поступак који Чедо Будисављевић наводно признаје. Да није жалосно било би смешно у овом поступку слушати, односно не само у овом него у сличним поступцима слушати људе који су сведоци рата у Хрватској тако што су о томе читали у «Експрес политици» и слушали на РТС-у. Стицајем околности као неко ко има и непосредна сазнања о разно разним догађајима са оне стране Дрине, кад их слушам, што би Хрвати рекли добијем горушицу, не могу да преведем на српски. Ти људи срећом по њих нису имали прилике као ми који смо од тамо, оно што Неле Карајлић каже «ја нисам одавле», дакле они који јесу одавле срећом нису имали прилике бити криви, за то што је Пуниша Рашчић убио Стјепана Радића, што је VI Личка стрељала 50 000 Усташа, што су хорде Попа Ђујића очистиле Равне Котаре, што је Личка милиција '71. постројавала Загреб, што је Тито хрватске националисте послао у Лепоглаву или што је 80% државних фирми у Хрватској, плус војска, плус полиција, била у рукама Срба. Дакле, ти људи нису у сваком случају имали прилике то да чују и осете на својој кожи али исто тако нису имали прилике, а допринели су томе да ми који нисмо одавле него смо отамо, слушамо како је тих 80% фирми у рукама Срба мало, да су Срби само зато што су Срби заслужили више, да ђаци у школама поред две школске задаће из матерњег Хрватског, односно Српског језика који пишу ћирилицом требају писати више, да су нам сви који нису православне вере

непријатељи, да чак и сви православци нам нису пријатељи, да сви Срби који су у Хрватској учинили нешто од свог живота и успели у животу су то учинили само зато што су се продали Хрватима, а они који од свог живота нису направили ништа, то нису направили само зато што су Срби и да нас сунце греје са Истока само зато што је Србија на Истоку. Они не знају како је слушати и гледати у крајњој линији и трпети београдске хоштаплере који су дошли тамо да нас уче српству и док нам објашњавају што нам то Хрвати раде из гепека ваде војно наоружање и продају га за вреће марака. То смо ми све имали прилике гледати. Нас су српству тамо учили '90-тих година, некакви Амфилохије, некакви Станишићи, Симатовићи, Црнчевићи, Кошутући, Аркани, Легије, Бели, Црни и други Делије, професори, доктори, Николићи, Фиће, Рамбе, Зоље, Уче, Тигрови, Мамбе, Орлови, Гарде, заједно са криминалцима пуштених из србијанских затвора, пуштени, упућени на Крајину да бране српство, и да се сретну са истим таквим које су ХДЗ-овци, односно власт Хрватске пустила из затвора, из својих затвора највеће злочинце, појачани са својим Херцеговцима, са својим сународњацима који су стигли из некаких Аргентина, Бразила, Аустралије, Канаде, сви су они кад их слушате у Крајини чистили углавном. Ја сматрам да су што каже Ђорђе Балашевић више прљали. И капетан Драган, дакле из братске нам Аустралије стигао нам да обучава елитне српске јединице састављене од Крајишке младе елите, на челу са нашим менса Чедом, и чему су то они научени у тих не знам колико дана у Голубићу, научили су да се скривају да пузе, пењу се, нападају, бране, свему оном што су сва личка деца научена док су се играла по Лици, под условом да су се друга деца са њима хтела играт и у крајњој линији онеме што су да су пазили на часу могли научити на одслужењу војног рока. И чему су још научени? Како тврди наш менса Чедо научени су да безпоговорно слушају, а сведоци овде тврде даје Чедо из Голубића дошао као неко кога се мора слушати. Да ли сте ви из било којег његовог поступка у судници или речи закључили да је он особа која неког слуша. Да ли сте ви закључили да је одлука да се затре породица Ракић донета у нечијој другој глави, ту све почиње и ту се све завршава. Хрвати кажу да свако носи свој криж, криж или крст небитно, такав крст носи и мој брањеник из тог времена, у том крају 35% по статистици постоји мешаних бракова, један од таквих бракова је и први брак мог брањеника. Свестан да шарене породице шта их чека доласком демократије или демократије, сасвим све једно, он је отишо за Немачку јер био је свестан добро као и већина нормалних људи да нас Крајишка повијест или историја учи шта дође са водом која надође. Шта исплива на површину, од те каљуге он је побегао за Немачку али убрзо они који су нам продавали оружје су издали проглас сви Срби назад ко не дође нема му повратка нити ће се имати више где вратити.

И тако је он крајем септембра '91. одлучио да се врати из Немачке и ставио се под, дакле оставио је своју полутанку и сина којег, не знамо које више народности би требало да, коме да припада и ставља се на располагање свом народу, признаје да се заблудели син враћа и наравно каје. Једина легална организација односно организована формација у том моменту јесте Територијална одбрана у склопу Југословенске народне армије, и он наравно као такав бива распоређен у једну јединицу ТО односно санитетску јединицу, санитетску службу као возач, без било какве везе са Книнцама, са Мартићевцима, односно полицијом, и тако све до тог кобног 11. новембра '91. године кад његов живот заиста постаје ноћна мора, последице су страшне и видљиве и сваком ко га види, али оно што ми не видимо а виде они који су му блиски, то су оне унутарње ране које носи а које не зацељују. Безброј лекарских интервенција овде у Београду санира његово физичко здравље али за то време све до половине '92. године, до доласка његове мајке, брата и сестре његова околина односно лекари који се баве са њим, не виде да за њега не постоји јуче, тек кад не препознаје своје најближе креће се са покушајем санирања тог што се дешава у његовој глави, односно његовој души. Стицајем околности доктор Петар Здравковић, који је у Сокобањску долазио као лекар Војно медицинске академије, неуропсихијатар, се заузима за његово здравље и то што он данас са нама комуницира можемо да захвалимо, односно његова породица може да захвали Петру Здравковићу. Стицајем околности у том периоду се у његовом животу појављује још једна млада девојка која је опет као добровољка Црвеног крста, односно Кола српских сестара помагала рањеницима тамо, то је жена која данас долази, односно свакодневно долази на суђење, његова садашња супруга Бисерка, са којом има сина Стевана који очигледно неће имати по овом како се колега тужилац а и претходни колега изјаснио неће имати баш пуно прилике да одраста уз оца. Питање свих питања да ли је Мирко Малиновић ратни злочинац, и наравно зашто између негације злочина или признања злочина одабрао како је суд то прошли пут када је одбио мој предлог за извођење доказа којим потврђујемо да се он заиста не сећа догађаја, зашто је одабрао такву одбрану? За суд је то очито небитно, јер да јесте да ли је проблем био заиста извести тај доказ, саслушати сведока, саслушање траје пола сата. Образлаже суд то каже, он је на саслушању код истражног судије рекао да у злочину није учествовао. Тачно, тако је рекао, а да ли је тад говорио да ли се догађаја сећа или не. Није први пут да се овако односите према предлозима одбране, и поред обавеза које прописује и Устав и Европске конвенције о људским правима и наравно логика.

Тужилаштво ствар поставља на следећи начин. Дакле «Сова» илити Државна безбедност Републике Српске Крајине свом потчињеном Чеди

наређује да ликвидира заробљене чланове породице Ракић. Он окупља своју екипу, дакле припаднике своје јединице којој је командир и извршава наређење, последица је пет чланова породице Ракић је убијено. Где је ту Мирко Малиновић? Он о догађају заиста не зна ништа, и суд ће свакако одговорит на питање да ли зато што у злочину није учествовао, или зато што се догађаја не сећа, као последица повреда које је верификовано као нешто што у налазу психијатра ретроградна амнезија. Али шта је оно што из предмета можемо утврђивати као објективне околности? Мирко је припадник Територијалне одбране, возач санитета, и нема апсолутно никакве везе са специјалним јединицама нити са Чедом Будисављевићем приватно. Затшто би он извршавао наређење Чеди да учествује у ликвидацијама ако му овај није претпостављени. Мирко познаје чланове породице Ракић и никаквих несугласица никада није имао са било којим њиховим чланом. Дакле који би то онда приватни разлог био да учествује у злочину. Мирко није особа са овлашћењем уласка у просторије где се притворена лица држе, нити да уопште службено или приватно комуницира са притвореним лицима и што би га онда то повезивало са злочиним. Враћамо се на то што о том говоре остали окривљени, они говоре у преткривичном поступку о Мирку још у Грачацу да је Мирко тај који је са њима у злочину учествује, али не само да учествује него је Мирко тај који све организује и наређује и све извршава. Који је био мотив таквих изјава, погледајте датум на тим изјавама уз чињеницу да је Мирко 11.11. страда и да у том моменту кад се дају те изјаве нико не зна да ли је Мирко жив, односно повреде које је Мирко задобио тад на лицу места које су виђене на Личком Осијеку, кад је доведен, су биле такве да нико није веровао да ће да преживи. Мртав је Мирко најкориснији, мртав и одговоран за смрт Ракића, а жив не користи ником. Да ли су такве изјаве разлог што суд у Книну пушта окривљене на слободу, ја сматрам да свакако јесу. Да ли веровати окривљенима да је неспорно Мирково присуство ликвидација Луције Ракић. А потом и осталих чланова породице Ракић. Имам ли аргумената ја као његов бранилац, тврдити да он тим активностима није присуствовао. Да ли и даље окривљени лажу? То је оно питање на које ћете ви морати да одговорите. Да ли веровати окривљеном Будисављевићу да Мирко у ликвидацији Луције учествује као помагач у паљењу леша и куће у коју он убија Луцију и да ли му веровати да Мирко у ликвидацији осталих четворо Ракића учествује тако што се заједно са њим пуца у главу сваког појединачно. Ја лично бих нашем Чеди менси веровао да сам у овој судници имао прилику чути његово комплетно изјашњење о ситуацији на Личком Осијеку и Широкој Кули, односно о нестанку, односно о околностима нестанка свих за којима се трага и на једној и на другој страни овог тренутка. Ја лично бих му веровао да нисам имао прилике прочитати његов исказ у

коме каже «за време боравка у затвору сполне односе са Радмилом Ракић имали смо ја, Гојић Срђан и Штрбац Милорад, а само могу напоменути да је Радмила била позната као особа која лако ступа у интимне односе, сполни односи вршени су на спрату зграде, у просторијама дјечијег вртића приликом односа са Радмилом над истом није примењена сила, већ је иста слободно приступала односу». Ја лично бих му веровао да нисам чуо исказ сведока Вуњака, лично бих му веровао да не знам да је након наводног признања, односно ово што се овде врло експлицитно тумачи признањем, да није покушао бекство из притвора, лично бих му веровао и да не знам да је након спречавања бекства из притвора покушао самоубиство, лично бих му веровао да нисам у овој судници као и ви овде чули, односно чуо да је лекар вештак од њега за повољан налаз у притвору Сомбору тражио 3000 евра. Стицајем околности тога се није сетио када је вештак тај овде стајао за овим пултом и говорио, тога се тад није сетио, што је то ако не конфабулација. И на крају лично бих му веровао да нисам заједно са вама овде слушао вештаке, доктора Стриновића и доктора Алемпијевића. Наш Чедо описује догађај на рупи овако, каже «најпре пуцам ја и Малиновић, у првоизведеног Ракић Драгана, а затим у другоизведеног Ракић Милована пуцамо ја, Малиновић и Груичић. Након тога изводимо Ракић Ману а у исту пуцамо ја, Малиновић, Груичић и Новаковић, на крају изводимо и Ракић Радмилу у коју пуцамо ја, Малиновић, Груичић, Новаковић и Богуновић. Напомињем да су сви хици испаљени из пиштоља «7,62 мм ТТ», а ја сам користио пиштољ «шкорпион», калибра 7,65мм пребачен регулатор паљбе на јединачну паљбу, што би значило да смо пуцали сви хитац по хитац, хици су завршавали или у потиљку жртава или у пределу леђног дела врата с тим да је смрт била тренутна тј. брза смрт уперена на то да се жртве не пате, суосећамо. Жртве су изводили Богуновић, Груичић, Новаковић и доводили на руб јаме, а након тога смо се постројили како сам и скицирао с тим да је код Ракић Радмиле пришао до јаме и Богуновић и пуцао у исту из пиштоља 7,62мм ТТ који сам му ја дао, а аутоматске пушке су остављене у кабинџи возила».

Шта кажу вештаци, искуство и логика потврђују да је код обележавања пронађених посмртних остатака у масовним гробницама обрнут редослед полагања у гробницу. Дакле ако су посмртни остаци Радмиле означени са бројем 63, дакле НН 63, а Мане са 60 значи да је Радмила у гробницу убачена пре Мана. Мане је на врху изнад своје деце Драгана, па Милована, па Радмиле, а то значи да је последњи убијен, а то значи да је гледао смрт своје деце. Оба вештака су децидни да се на посмртним остацима покојне Радмиле и покојног Драгана не може искључити да је смрт повреда настала од једног пројектила испаљеног Радмили затиљно, а Драгану темено десно, а да искључују да је код покојног Мане и Милована било више од једног

пројектила. Мане темено, а Милован затиљно десно, а не више пројектила како је то тужилац рекао у завршној речи. Ако сад погледамо заједно скицу коју је нацртао наш Чеда и сетимо се његовог описа догађаја којег сам мало пре прочитао где се налази Мирко и како је то Мирко из овог положаја, како је Чедо нацртао, могао да нанесе овакве повреде о којима говоре вештаци. Дакле затиљно десно, дакле неко ко стоји овде између особе коју означава као Будисављевић односно да видимо где је Малиновић крајње лево од јаме, дакле између Груичића и Будисављевића ако се налази особа у коју пуцају како то може од пројектила којег испаљује Малиновић добити повреду затиљно десно, ако је окренут лицем према јами и након тог пројектила пада у јаму, физички апсолутно немогуће. У овакву јаму не верујем, дакле верујем да је ликвидација односно ликвидација и Мане и Милована и Драгана и Радмиле као у осталом и покојне Луције његово дело јер то потврђују искази тих форензичара који су недвојбени у закључку да су Ракићи страдали од по једног метка испаленог у главу, а то је ипак његова специјалност. Може ли таква особа ма како одговарало тужилачкој концепцији пресуде бити релевантан и кредибилан сведок јер он се овде појављује као сведок. Подела властитог злочина са околином, оптуживање претпостављених и потчињених без спремности суочавања са самим собом назива се кукавичлук и није одлука бранилаца српства ни пре ни после косовског циклуса.

Хајде да замислимо један врло могући сценарио. У малом градићу какав је Лички Осик постоји девојка која је сан свих младића који уз њу одрастају. Један од њих је потпуни маргиналац у том моменту, односно она му постаје ноћна мора изненада, а он ни крив ни дужан постаје неко и нешто. Он одлучује о животу и смрти, то смо чули, а она је и даље далека и недоступна и недостижна. У критичном тренутку за њега више не раде контролори ни супер его, ни его, само остаје ид, дакле она исконска жеља односно порив алфа мужјака и оно што му је недоступно милом он узима силом, а кад задовољи тај нагон и сујету онај мали човек у њему се буди и осећа страх од последица тога што је учинио, довољно лукав и проницљив, манипулативан сеје семе мржње према целој породици Ракић коју као непријатељску треба ликвидирати. Ови људи око њега су само маска. Ако прихватите његову истину у којој су сви око њега криви овај суд ће му дати ореол жртве што он и тражи. Ви то морате спречити јер његова истина није истина ни судска ни божија. Не верујте му. А у недостатку других доказа и ваљаних аргумената Малиновић Мирко је невин јер присуство на месту злочина ако га је и било није злочин и то је судска истина коју веће треба и мора верификовати својом пресудом јер то је једино што произилази из законом прибављених и кредибилних доказа. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала.

Бранилац оптуженог Малиновић Мирка адвокат Ђорђе Дозет наводи да је оптужени Малиновић Мирко припадник Територијалне одбране, да је био у санитарској служби као возач, да нема везе са специјалним јединицама нити са овде оптуженим Чедом Будисављевићем. Верује да је ликвидација породице Ракић дело оптуженог Чедо Будисављевића евентуално присуство на лицу места није злочин и с тога предлаже да се оптужени Малиновић Мирко ослободи, а у осталом делу све како је то евидентирано аудио техником.

БРАНИЛАЦ ОПТ. БОГУНОВИЋ МИАЛАНА, адвокат Ђорђевић Горан

Адв.ГОРАН ЂОРЂЕВИЋ: Поштовано веће, уважени председниче, на почетку своје завршне речи само бих хтео да се кратко осврнем да свакако уважавам потребу да се приликом утврђивања сваке кривичне одговорности поготово у једном овако комплексном предмету и за једно овако тешко дело као што је ратни злочин против цивилног становништва да се уважавају друштвени контексти па у том смислу значи и сам имам критичке примедбе на интерпретацију историјских чињеница у оптужници али мислим да у том правцу свакако не треба ићи предалеко и прешироко.

На почетку бих желео да укажем на поједине доказе који су овде изведени као доказ на предлог Тужилаштва, а за која дубоко верујем да не могу да представљају ваљан и не само ваљан него ни законит доказ у смислу одредби Закона о кривичном поступку. На првом месту мислим на записник о увиђају Окружног суда у Книну Кир.бр.1/91 од 20.новембра 1991. године. Наиме увиђај чланом 238 Закона о кривичном поступку, говорим о Закону о кривичном поступку СФРЈ који је био тада на снази који се примењивао приликом састављања тог записника и приликом обављања увиђаја, дефинисан као непосредно опажање које се предузима када је за утврђивање или разјашњење чињенице потребно непосредно опажање. И у важећем ЗКП-у се увиђај дефинише као непосредно чулно опажање органа који води поступак. У наведеном записнику се констатује следи цитат: «Да су сви окривљени изведени на лице места и да су на лицу места показали како су извршили кривично дело, убацили у јаму, све у свему признали кривично дело што је снимљено и камером». Овакав записник о увиђају је противан одредбама Закона о кривичном поступку. Наиме из тог записника се може утврдити да су сви окривљени доведени из притвора без браниоца, уз то окривљени Богдан Груичић у свом исказу од 26.новембра 1991. године каже да је морао да иде на увиђај и да му је прећено да све мора да призна на

увиђају. Такође се указује на садржину самог записника где се утврђује да је цео записник снимљен камером премда овде није достављен никакав видео запис, нити такав запис вероватно и да постоји или да је на било који начин сачуван. Кад кажем да није у складу са оновременим Законом о кривичном поступку мислим пре свега да истражни судија противно закону без присуства браниоца приступио саслушању окривљених на околности извршења самог кривичног дела будући да су се окривљени изјашњавали о начину вршења кривичног дела и уз то признали начин извршења дела како се наводи у самом записнику. Такође и уколико је вршено испитивање окривљених исти су морали да потпишу један овакав записник. Такође у записнику нема ни констатације да су лица која су присуствовала увиђају упозорена и упозната са садржином записника као и са врстом процесне радње. Посебно указујем на драстично кршење права окривљених у кривичном поступку у смислу презентирања права окривљенима да не оптужују самог себе као основ права окривљеног у кривичном поступку. Све наведено указује да је наведени записник о увиђају Окружног суда у Книну противан одредбама Закона о кривичном поступку те да се и у овом поступку као такав једноставно не може ни користити нити употребљавати. Уосталом овакав записник какав је нама презентован односно садржина оваквог записника говори да је овде више реч о једној врсти реконструкције догађаја, а не само с обзиром да су се окривљени изјашњавали где се ко налази, где је ко стајао, према том рекао бих ипак апстрактним наводима из тог записника, него да је реч о самом непосредном чулном опажању органа који је водио поступак у овом случају Окружног суда у Книну.

Други разлог који наводим у прилог тврдњи да наведени записник не може да се користи као доказ у овом кривичном поступку јесте стварна ненадлежност Окружног суда у Книну као апсолутно битна повреда кривичног поступка. Наиме Окружни суд у Книну није имао стварну надлежност за поступање у овом предмету. Чланом 14 став 1 Закона о војним судовима, реч је о Закону о војним судовима из 1977. године који је био на снази и у том периоду односно у време када је предузимана радња увиђаја, утврђена је искључива надлежност војног суда за поступање. Чланом 9 наведеног записника утврђено је ко се сматра војним лицем на који ће се примењивати један такав и Закон о војним судовима чиме се под ингеренцију војних судова утврђује ко све улази у надлежност војних судова. Утврђене чињенице као и наводи саме оптужнице уосталом јасно указују да су сви окривљени у време извршења кривичног дела били у саставу Територијалне одбране Теслинград. Имајући у виду наведено за било какво поступање у том предмету апсолутно је био надлежан само месно и стварно надлежан Војни суд. Чланом 22 Кривичног закона СФРЈ утврђено је да сви судови суде у

границама своје стварне надлежности. Имајући у виду наведено стварна надлежност Окружног суда у Книну ограничена је пре свега стварном надлежношћу војних судова који се у том случају јављао као «lex specialis» па је као такав имао непосредну примену. Уосталом вођење рачуна о стварној надлежности суда у Книну било је последица ирелевантних одредби Устава бивше СФРЈ који су такође прописивали да се све радње које се предузимају у циљу утврђивања кривичне одговорности морају предузети искључиво од стране надлежних судова. Трећи разлог због чега сматрам да записник о увиђају није релевантан нити је законит, заснива се на позивању одбране на релевантне међународно правне акте. Наиме, Европска конвенција о заштити људских права и основи слобода у члану 6 Одељак право на правично суђење указује да свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом образованим на основу закона. Идентичне одредбе садржане су и у универзалној декларацији о правима човека, те међународном пакту грађанским и политичким правима али и у Уставу Републике Србије који у члану 32 користи формулацију на закону установљен суд. Реч је о међународно правним актима који се сходно члану 16 Устава Републике Србије саставни део унутрашњег правног поретка те се као такви непосредно примењују. У конкретном случају може се утврдити да су радње саслушања окривљених предузете од стране Окружног суда Републике Српске Крајине. Томе у прилог јесте и чињеница да су окривљени упознати да им се ставља на терет кривично дело из кривично правног законодавства Републике Србије иако је у том периоду на снази на наведеном подручју био на снази Кривични закон Републике Хрватске и у том смислу указујем да су радње саслушања предузете од суда који није заснован на закону. Ноторне чињенице које имају своју тежину у кривичном поступку и у које се позива Уставом и оптужницом, указују да Република Српска Крајина никада није представљала државни субјекат, ја ћу додати нажалост. Ноторна чињеница да иста није ни била призната као државна творенина ни од једне земље у свету нити од једне међународне организације. У том смислу одлуке њихових органа не могу се третирати као одлуке државних органа нити органа који су засновани на закону, па у том смислу сматрам да записник о увиђају од 20.11.1991. године не може да буде законит доказ у овом кривичном поступку у смислу члана 18 Закона о кривичном поступку.

Сада бих прешао на конкретну анализу исказа окривљених и изведених доказа и утврђених чињеница. Наиме може се рећи да су искази саслушаних како окривљених тако и сведока у једној мери доста различити што не треба да чуди уколико се има у виду да је од самог догађаја о коме расправљамо прошло више од 20 година, као имајући у виду околности које су биле

присутне на лицу места, а то је једно ратно стање праћено великим погибијама, великим страдањима, при чему по правилу остаје живо само сећање на велика херојства једне велике жртве. Међутим иако искази обилују контрадикторностима сматрам да су ипак искази окривљених у довољној мери квалитетни да би могли да нас доведу до истине шта се то дешавало септембра и октобра месеца 1991. године у Теслинграду на првој линији фронта у условима када се и патриотизам и одбрана земље суочавала са првим искуствима свега онога што рат са собом неминовно носи претећи да се стање одбране земље које свакако представља вредност само по себи, претвори у прави варваризам. У таквим условима десио се догађај о коме ми овде расправљамо. Као један од релевантних доказа који оптужница наводи јесте и исказ окривљеног Чеде Будисављевића. Сматрам да исказ Чеде Будисављевића иако доста опширан и детаљан не може да буде у довољној мери релевантан сем утврђивања можда околности друштвеног концепта целокупног догађаја, те историјата сукоба на том подручју. За утврђивање саме кривичне одговорности осталих окривљених, посебно окривљеног Милана Богуновића, није релевантна. Наиме, исти не само да је противан осталим исказима и изведеним доказима утврђеним чињеницама, него је контрадикторан и противуречан сам себи и то у више наврата. У циљу правилности указујем значи на контрадикторности у исказима Будисављевића у односу на оба догађаја. Наиме, Будисављевић наводи у исказу од 03.11.2010. године да је он дао наређење својим људима, а по наређењу које је добио од командира Територијалне одбране, Мирића, да се Ракићи приведу. Исто се наводи и у записнику од 26.11.1991. године.

Са друге стране у исказу пред истражним судијом у Сомбору, окривљени Будисављевић каже да је наредба за лишавање слободе породице Ракић дао пуковник ЈНА Вуњак. У овом делу важан је исказ Будисављевића од 04.11. да Луција Ракић није ухапшена из разговора са начелником безбедности Душаном Орловићем, јер је остављено намерно да се види да ли ће још неки контакт остварити са непријатељем, те исказ Будисављевића зато што сам сматрао, као и што јесте ДБ у оно време била изнад свих, добио сам наређење директно од шефа ДБ-а, а он је био изнад свих. У том смислу указујем и на исказ Будисављевића од 03. новембра у коме одговарајући на питање ко је одлучио да се она, мисли се на Луцију Ракић, не ухапси, Будисављевић наводи «одлучио је Драган Орловић заједно са многим, да се покуша још извући нешто информација више». Наведене противречности значајне су не само у домену чињенице ко је дао налог или наређење да се ухапсе чланови породице Ракић, већ и показатељ у којој мери је исказ окривљеног Будисављевића противречан сам себи.

Када је реч о убиству самих чланова породице Ракић код јаме Голубњача, указујем такође на контрадикторности и противречности исказа Будисављевића. Тако Будисављевић у овом, у делу у коме објашњава ко се где налазио приликом одласка до јаме Голубњача, даје два потпуно различита исказа, у истрази указује цитирам да је у кабини теретног возила седео заједно са Богуновићем, а на главном претерсу од 03. новембра се наводи да је седео у задњем товарном делу камиона са додатним образложењем да није ни било потребе да он седи напред пошто је кад су се договарали да идемо Груичић је знао где се налази та јама, тако да смо, није ни било потребе да он седи напред. Будисављевић истиче да је Богуновић имао пушку све време сем када је изашао из камиона и када су пуцали на Ракиће. Имајући у виду чињеницу за коју ја сматрам да је потпуно и апсолутно неспорна, да је окривљени Богуновић имао руку у гипсу, да је о томе посведочио и ту чињеницу потврдио и сам Груичић који је чак у једном тренутку иде толико далеко да даје и додатна објашњења да је лично возио Богуновића на превијање те повређене руке у Удбину. Да је сведок Мирић у свом исказу рекао «ја мислим да је Богуновић имао руку у гипсу», а да ту чињеницу није негирао ни сведок Ђорђе Момчиловић, сматрам да је апсолутно утврђено да лице које има руку у гипсу није у стању ни да носи ни да рукује аутоматском пушком која је заједно са пуним оквирима, тежи вероватно отприлике око 5 килограма. Указујем на контрадикторности и противречности исказа Будисављевића у делу да су у чланове породице пуцали сви присутни, те да су пуцали у потиљак жртава. Указујем и на исказ Будисављевића који је у истрази 01.03.2010. године наводи да је у Ману Ракић пуцало више људи, и то Малиновић, Груичић и Новаковић, исто Будисављевић наводи и у скици коју је овде презентовао и предао суду. Наведени исказ је не само да је противан исказима Груичића и Богуновића већ је противан и утврђеним чињеницама у виду резултата обдукције.

Из исказа вештака Ђорђа Алемпијевића од 02.12.2010. године може се утврдити да је код НН 60 који је касније идентификован као Мане Ракић, постојала повреда само од једног пројектила, цитирам исказ вештака «ми сасвим поуздано можемо утврдити да су повреде на глави НН 60 нанешене дејством једног пројектила, који је на једном месту ушао, а на другом месту изашао». Ако се вратимо на случај НН 60 ту не можемо тврдити да је било више пројектила, те да се највероватније ради о појединачном дејству пројектила. Такође указујемо и на исказ Будисављевића у делу у коме објашњава начин ликвидације чланова породице Ракић. Према исказу Будисављевића, као и према наводима из скице произилази да је на чланове породице Ракић испалено отприлике 15-так хитаца, са друге стране и Богуновић и Груичић су потпуно јасни и децидни у ставу да су чули 5 до 6

хитаца. На потпуно другом спектру јесте исказ окривљеног Богдана Груичића за који сматрам вероватно најзначајнијим за утврђивање чињеница конкретног догађаја. На основу исказа окривљеног Богдана Груичића који је како у важним деловима, тако и у погледу мање важних чињеница ипак концизан и потпуно идентичан, може се утврдити да је критичном приликом Богуновић имао руку у гипсу, те да му је Будисављевић рекао да је ликвидирао Луцију и да су још двојица били са њим, да је Богуновића пронашао не поред саме јаме, већ код задњег дела возила, одакле су заједно пришли јами, на чијем су се ободу налазила два леша, те те лешеве гурнули у јаму.

Богуновићев исказ је идентичан исказу Груичића у делу у коме се указује ко се напред возио у том камиону док су ишли на ту, на локацију ка јами Голубњача. У делу у коме објашњава сазнања о убиству Луције Ракић, Груичић код истражног судије истиче да му је Будисављевић рекао да је он убио и да су двојица била са њим, то потврђује на главном претресу 03.11. на питање тужиоца који му цитира исказ дат пред истражним судијом. На основу свега несумњиво је утврђено да су чланови породице Ракић били предмет константног посматрања. На наведено указују не само окривљени, већ и саслушани сведоци Милан Мирић, Марко Драгићевић, Радомир Наранцић, Ђорђе Момчиловић и други. Такође сматрам да је неспорно утврђено да је налог за привођење Ракића постојао. Радомир Наранцић у свом, наводи у истрази да му је Вуњак Милан рекао да се Ракићи приведу на разговор, као да је и он сам имао намеру да обави разговор са члановима породице Ракић. У истом правцу јесте и исказ Драгана Вуњака од 24.11.1991. године дат пред Окружним судом у Книну који каже «нама је дошла наредба из Грачаца да ми Ракиће пустимо, али тог истог дана Ракићи су макнути» или исказ Драгана Вујновића исто из 1991. године пред Окружним судом у Книну, који каже «командант Мирић Милан дао је писмено наређење да се Ракић Мане и његов син ухапсе». У овом делу указује такође на исказ Будисављевића од 03.11. који наводи да је Груичића упознао са планом да се ликвидирају чланови породице Ракић касније након што је са тројицом, са Новаковићем, Богуновићем и Малиновићем дошао код њега кући по камион за превоз, као и да је ову тројицу упознао са планом да се чланови породице Ракић ликвидирају пре него што су отишли код Груичића. У истом исказу Будисављевић наводи да је са Богуновићем договорио да се ликвидира Луција Ракић после наређења Душана Орловића. Сматрам да није логично да Богуновић буде упознат са планом ликвидације Луције Ракић одмах након добијања наређења из Книна, и то три-четири или пет дана пре ликвидације, а да се наређење да се изврши ликвидација чланова породице Ракић,

Богуновић упозна према наводима Будисављевића, непосредно пре него што су отишли код Груичића по камион којим би превезли потоње жртве.

Такође указујем и на још један, контрадикторност у исказу Будисављевића. Реч је о исказу од 04.10.2010. године, Будисављевић каже «прошло десет, петнаест дана они су ухапшени, налазе се у просторијама вртића у подруму, ја сам питао Дуле шта да радимо, он одговара узми па их поби. Ја се враћам и то исто преносим Раши и причам то мојим другарима неколицини, за неки дан враћам се у Книн, Орловић преноси исту наредбу, исто кажем Малиновићу и Богуновићу». На претресу од 03.11. Будисављевић каже да је од првог наређења Орловића да се Ракићи ликвидирају до другог поновљеног наређења прошло 3-4 до 5 дана. На основу наведеног проистиче да је од дана хапшења породице Ракић и доношења одлуке да се Луција Ракић не ухапси како би дошли евентуално до неких нових информација, прошло барем 20 дана, као и да су Малиновић и Богуновић били још од првог наређења Орловића упознати са наређењима да се чланови породице Ракић ликвидирају. Насупрот томе Будисављевић 03. новембра истиче, следи цитат: «истовремено сам упознао тројицу осталих који су били ту заједно са мном», наглашава да се већ ради о превозу чланова породице Ракић, а Груичић је био у кући тако да сам њега упознао накнадно када сам дошао код њега кући». Значи да у каснијем исказу проистиче да је Богуновић са ликвидацијом породице Ракић упознат непосредно пре него што су кренули код Груичића по камион «фургон». Са друге стране сматрам да изведени докази јасно указују да се код Луције Ракић у контролу куће одлази у више наврата, не само овде окривљени него и Ђорђе Момчиловић, Драган Војновић, Жика Глумичић, Мирко Малиновић, Милан Богуновић увек са Чедом Будисављевићем, као и да су други људи посматрали Луцију Ракић шта ради, чиме се бави, о чему сведоче везано за активности тзв. Суље Илимића. Уосталом и сам Будисављевић истиче да су једне прилике у претресима заједно отишли тај Рамбо, Зоља, Чучо, ја и један мој другар у претрес те викендице. Имајући у виду наведено, као и чињеницу на коју указује Будисављевић, значи да је Луција Ракић претресана барем пет пута, као и Наранчић то потврђује који каже да је упознат са проверама које се врше код Луције Ракић, као и да Луција Ракић није била хапшена јер је била под константном присмотром разних људи који су подносили извештаје имајући у виду исказ Ђорђа Момчиловића који наводи на главном претресу, да је након хапшења Ракића у друштву Војновића био позван од стране Чеди Будисављевића да крену на терен, јасно је да окривљени Богуновић није имао ниједан разлог да не верује да је том критичном приликом, приликом одласка код Луције Ракић, да се није радило уобичајено о рутинском одласку који је предузиман као толико пута пре тога. Такође сам слободан да укажем на још

неке чињенице које су се овде појавиле у овом поступку које ће суд свакако ценити за или против, а ту пре свега мислим на кривичну пријаву против Чедџе Будисављевића коју је потписао сведок Марко Драгићевић у којој децидно стоји да Богуновић није пуцао. Уосталом и на самом претресу 04.11. Марко Драгићевић потврђује цитирам да се не сећа да је поднео кривичну пријаву против Богуновића.

Такође указујем на исказ Чедџе Будисављевића пред Станицом јавне безбедности у Книну у којем каже најзадњу смо ликвидирали Радмилу Ракић, у њу смо пуцали сви сем Богуновића и на крају овог дела указујем и на саме наводе оптужнице Жупанијског суда у Госпићу од 04. јануара 2010. године, у којој се такође истиче да Богуновић није пуцао, а имајући у виду да је у том поступку, мислим на истрагу која се тамо водила саслушано чак и више сведока него у овом поступку, као и на општи контекст те оптужнице, која не доводи у питање кредибилитет такве истраге, јасно је да апсолутно не постоје докази да је окривљени Богуновић пуцао у чланове породице Ракић, те да је учествовао у убиству Луције Ракић на начин на који се то ставља на терет наводима из оптужнице. Такође би се осврнуо и на једну правну конструкцију, односно на чињеницу да се окривљеном Богуновићу ставља на терет да је учествовао у својству саизвршиоца у смислу члана 33 Кривичног закона. Мислим да се саизвршилаштво, институт кривичног права саизвршилаштва, не може применити на место и улогу у коме се окривљени Богуновић појављује у овом поступку. Имајући у виду да саизвршилаштво постоји онда када више лица заједнички учествује у извршењу радње кривичног дела и не само радње кривичног дела, већ и у предузимању конкретних радњи које је закон предвидео као радње извршења кривичног дела. У том смислу радња сваког саизвршиоца мора да буде у исто време и радња која доводи до последице кривичног дела, уз претходни услов да је реч о вољном, да је реч о вољном предузимању те радње.

Кратко ћу само указати и на релевантне одредбе међународног кривичног права које управо на овакав начин на који наш Кривични законик у члану 33 третира институт саизвршилаштва и ту пре свега мислим на Статут сталног међународног кривичног суда који такође заузима став да се само радњом извршења дела може деловати као саизвршилац. Такође сам слободан да укажем и на институт саизвршилаштва у међународном кривичном трибуналу за бившу Југославију који такође захтева изричито физичко извршење кривичног дела да би се радило о радњи саизвршилаштва. О томе сведочи чак и судска пракса у случају генерал Радисав Крстић који је као саизвршилац управо и правноснажно осуђен за саизвршилаштво у геноциду. Након свега овога може да се постави питање какав је објективни или каузалан допринос окривљеног Богуновића извршењу дела и насталој

последници. Ово посебно уколико се има у виду да је оптужени Богуновић само физички био присутан приликом лишавања живота Луције Ракић и породице Ракић. На наведено указује и сам исказ Будисављевића који изричито наводи «када сам лишио живота Луцију Ракић у викендицу су ушли Малиновић и Богуновић» и сам Будисављевић указује да је Богуновић у тренутку ликвидације Луције Ракић био испред куће. У овом делу се везујем значи на наводе из оптужнице који наводно указују на радњу окривљеног Богуновића у виду чувања страже. И у том смислу мислим да може да се направи једна интересантна паралела између чувања страже на начин на који су то урадили Ђорђе Момчиловић и Драган Војновић приликом једног од претходних одлазака код Луције Ракић који децидно објашњавају да су били распоређени сто метара ка шуми, 50 метара ка непријатељској територији, и једна је ситуација у којој Богуновић стоји испред викендице и кроз полуотворена врата посматра шта се дешава унутра.

Уколико би се, са друге стране јесте догађај приликом ликвидације чланова породице Ракић, односно имајући у виду чињеницу за коју сматрам да је утврђено, то је да окривљени Богуновић није пуцао на чланове породице Ракић, апсолутно не постоји никакав допринос кроз радње које је предузимао Богуновић, не постоји никакав допринос настанку смртне последице у виду убиства чланова породице Ракић. Посебно, уколико имамо у виду да је чак и у тренутку гурања лешева у јаму да је смртни исход већ био и наступио код чланова породице Ракић. У овом делу сматрам чак и непотребним указивање на кривичноправну теорију у којој опште место да последица којом су остварена бића кривичног дела да би се ставила на терет једном лицу, мора да буде директно резултат радње тог лица, па макар та радња била чињење или нечињење, те да наше кривично законодавство прихвата и такозвану теорију о подели рада код радњи саизвршилаштва у заједничком остварењу кривичног дела од стране више лица на основу заједничке донете одлуке или споразума. И на крају ћу само кратко рећи, осврнућу се на један навод из оптужнице који се односи на претходни договор. Наиме, сама чињеница да се овде у наводима из оптужнице помиње такозвани претходни договор везано за лишавање живота Луције Ракић члана породице Ракић, нужно са собом не повлачи сам институт саизвршилаштва, будући да сам договор мора да подразумева постојање сагласности о битним елементима тог договора. А то се односи и на циљ и на додељене улоге свест о могућој последици, свест о противправности те могуће последице. Такође, указујем и на један лични однос између окривљеног Будисављевића и окривљеног Богуновића да се позивањем значи на објективне чињенице може утврдити какав је њихов био однос, те у том смислу могућност на постојање договора. Ако с једне стране имамо окривљеног Милана Богуновића, који је обичан припадник

територијалне одбране из мешовитог брака, морам рећи то са једном традицијом психичких обољења у породици на коју су уосталом указали и вештаци овде, која у време извршења дела по налазу вештака свестан забрањености дела али није могао да управља својим поступцима. Са друге стране тог наводног договора налази се и окривљени Чедо Будисављевић који не само да је заменик командира полиције и командант специјалних јединица те припадник безбедоносних служби, него уједно и човек који је на један начин ипак и организатор одбране Крајине у том периоду и не само то, него да је реч о једној особи која је очигледно на основу исказа Марка Драгићевића и учесник политичких процеса који су се дешавали на том подручју, те да је реч о лицу које према исказу Марка Драгићевића и поштован и цењен у средини у којој живи, да је учествовао у акцијама, заробљавао непријатељске војнике и на сваки начин пружао помоћ том народу тамо, те да је уживао такав углед да они чак нису смели да ухапсе тамо. И у таквим односима између те две крајности, између та два антипода о каквом међусобном договору ту може да буде реч? И све у свему сматрам значи да на основу свих околности, сматрам да и сам институт саизвршилаштва у конкретном случају мора да се тумачи стриктно сенсу, односно како је могуће да ми у овом случају утврдимо који је допринос, шта је радња извршења, саизвршилачка радња окривљеног Богуновића а да у исто време ту радњу одвојимо од радње извршења неког од других учесника односно других окривљених у овом кривичном поступку. И на крају бих био слободан само да укажем и на један интересантан извод судске праксе за који мислим да такође може да се прихвати као део и наше правне доктрине. Наиме, током 2008. године, пред Међународним судом за људска права у Стразбуру донета је пресуда ја бих рекао сада већ у чувеном случају «Кононов». Реч је о суђењу по захтеву Василије Кононова који се жалио на пресуду литванског суда који га осудио на 6 година затвора због наводних ратних злочина из 1944. године. У пресуди којом је утврдио кршење права односно у смислу кршења права у виду негирања саизвршилаштва, Међународни суд за људска права у Стразбуру указао је нема убедљивих доказа о узроцима чија је последица била смрт три жене, нити постоје убедљиви докази да је Кононов лично убио или позивао друге да то учине. На основу свега, сматрам да нису доказани наводи из оптужнице да је окривљени Богуновић на било који начин учествовао у извршењу кривичног дела које му се ставља на терет, па предлажем да суд донесе ослобађајућу пресуду. Хвала Вам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала.

Бранилац оптуженог Богуновић Милана адвокат Ђорђевић Горан наводи да записник о увиђају Окружног суда у Книну је сачињен на незаконит начин, противно ЗКП-у, да се садржина самог записника не може користити, јер приликом сачињавања овог записника нису били присутни браниоци нити су окривљени били упознати са својим правима. Сматра да је поступак који се водио пред Окружним судом у Книну био противан закону, да је Окружни суд у Книну био стварно и месно ненадлежан а да је био надлежан војни суд, детаљно анализира исказе оптужених и сведока како је то евидентирано аудио техником овога суда и предлаже да се оптужени Богуновић Милан ослободи од одговорности јер нису доказани наводи из прецизиране оптужнице.

**БРАНИЛАЦ ОПТ. БОГУНОВИЋ МИЛАНА, адв. Давидов
Страхиња**

Адв.СТРАХИЊА ДАВИДОВ: Најдрагоценије дело модерне филозофије Спинозина «Етика» написана је у геометријском облику јер њен аутор као и пре њега Декарт сматра да мишљење не може бити егзактно докле год није изражено у математичким облицима. Тако је своје дело саткао у пирамиду аксиома поставки и доказа којима се ти поступци потврђују, при чему свака теорема нужно произилази из претходно доказане. Сматрао је да ће тиме дати језгровитост и еукратску јасноћу. Пошто су у нашем случају у шуми информација различите садржине и вредности, језгровитост и јасноћа више него потребне, усудићу се да покушам да у сличном облику изнесем своје тврдње које у ствари представљају Богуновићеву одбрану. Но, пре тога, важно је још једаред апострофирати чињеницу да непосредно сазнање о извршењу дела имају само окривљени те да се о деликатном задатку одлучивања којем од сценарија поклонити поверење, успешно може одговорити једино брижљивом анализом информација које по свом карактеру су секундарног значаја, али које ако се правилно схвате, могу представљати важне путоказе ка истини. Ово се пре свега односи на исказе сведока којима како каже хрватска оптужница, углавном није познато деловање окривљеника, већ о томе знају само по чувењу, али који у интеракцији са изјавама окривљених значајно добијају на својој вредности. Извориште Богуновићеве одбране или први аксиом и једини је начело «*in dubio pro reo*», које у ствари значе да све чињенице што иду на терет оптуженог морају бити са извесношћу утврђене, доказане а ако се тако не утврде, дакле, ако се појави сумња у њихово постојање, узима се да не постоје. Напротив, за све чињенице што иду у прилог оптуженом, ако се појави сумња да би могле постојати, а не успе се та сумња са извесношћу искључити, треба узети да

постоје. Тако мисли Младен Грубиша у књизи «чињенично стање у кривичном поступку», издата у Загребу 1980. године.

Прва поставка, првоокривљени Будисављевић Чеда се не договара. Он или прима или извршује наређења, или их ауторитативно издаје.

Први доказ за ово: овакво резонување захтевају најпре правила логичног закључивања. Чињеница да постоји наређење претпостављених од којих тужилац у свом оптужном акту полази, да се чланови породице Ракић лише живота као и чињеница да првоокривљени има себи подређене људе који беспоговорно извршавају задатке, што сведочи на пример Момчиловић Ђорђе, искључује сваку потребу претходног договарања, а посебно у смислу доношења одлуке о извршењу дела. Договарање по природи ствари подразумева одређену иницијативу и предлоге других учесника договора, а свакако подразумева равноправност, слободу и могућност изношења предлога, мишљења и слично. А јесу ли остали окривљени равноправни са Будисављевић Чедом? У прилог овоме говори психолошка експертиза његове личности у којој се између осталог каже цитирам «у самопредстављању инсистира на томе да је високих способности, брзог и ефикасног сналажења у различитим ситуацијама, истиче да је радио по наређењу али и по правилима ратних околности.

Доказ **Б:** у одсуству договарања сугерише и сам првоокривљени најпре имплиците на страни 4 записника од 03.11.2010.године, где причајући о хапшењу касније убијених каже «не ја, него моји људи, свеједно или ја или они ако сам им наредио», а потом и експлицитно на страни 10-9 истог записника прича о самој одлуци да се заробљени лише живота цитирам «донео сам ја, наравно по наређењу Орловића, онда сам ја пренео то наређење њима, ја наравно».

Доказ **Ц:** ову поставку потврђује и окривљени Груичић у свом исказу на страни 83 истог записника каже цитирам «ја нисам смео да питам никога, кога да питам? Како сам смео да питам? Нисам смео једноставно од страха». На питање судије чега се бојао. Он одговара «па од претпостављеног» и још додаје «он је био мој претпостављени и нисам имао право ни да га питам».

Доказ **Д:** исто, само мало сликовитије објашњава и сведок Ђорђе Момчиловић иначе врло несклон окривљенима. На страни 58 записника од 04.11.2010.године, цитирам «како објашњавам то да не знам где и зашто идем, па објашњавам једноставно да ме извине полицајац, овако се стоји и нормално он ми је командир и кад ме позове морам ићи, пошто он иде по мене, ја сам ишао, наређење сам». Врло конфузна изјава. Доказ **Е:** Груичић чак каже на страни 79 записника од 03.11. «и ми смо дошли, нама је наређено да дођемо пешке», мисли од његове куће до затвора. «Ја,

Малиновић, Богуновић и Новаковић». Овај баналан детаљ довољно говори о равноправности или субординацији, о договарању или просто наређивању.

Другу поставку чини теза да окривљени у овом процесу нису чинили никакав клан, друштво или изворну групу, да је избор актера догађаја о ком се суди сасвим случајан и да је било ко други осим првоокривљеног могао бити протагониста догађаја.

Ово потврђује доказ А: на страни 3. записника од 03.11.2010.године, првоокривљени нам саопштава је од првог наређења за ликвидацију до поновног непосредног контакта са надређеним прошло 4-5 дана, те да му је потоњи пут Орловић незадовољан што егзекуција није обављена, поновио наређење. У том периоду кад је наредба за убијање већ егзистирала, првоокривљени је више пута, страна 9 истог записника, али увек са другим лицима посеђивао покојну Луцију. С њим су ишли Момчиловић Ђорђе, Глумичић Жика, Драган Вујиновић, Љубојевић Душан звани «Цапан» и други, страна 21 истог записника. А његово наређење да се Ракићи ухапсе реализовали су Плећаш Слободан и Мишчевић Драган. Окривљени Богуновић пре ових убистава није учествовао ни у једној радњи везаној за фамилију Ракић.

Доказ Б: првоокривљени на страни 27 записника од 03.11. и поред тога што својим исказом терети Богуновића, сведочи да овај није био члан било какве његове формације. Доказ Ц: на страни 57 записника од 04.11. Момчиловић Ђорђе који у истрази експлицитно износио тезу о постојању некаквог клана, порекао је овакве своје тврдње а на страни 65 истог записника, на директно питање првоокривљеног цитирам «ти само знаш из посредних сазнања да смо клан основали, не знаш коме смо некога продали и колике смо паре узели јел тако». Одговара «не знам то» и надаље из приче јел, каже из приче да. Доказ Д: из изјаве сведока Драгићевић Марка на страни 78 записника од 04.11 произилази да су само због тога што је овај догађај убиства најмаркантнији, те вела тајне који га је обавијао, не зна се тачно кад и где се одиграо, те ко је осим првоокривљеног чија је улога неспорна, и како учествовао, окривљени жаргонски почели бити означавани као хомогена група. Дакле, узрок томе је површно формирано мишљење. Трећу поставку представља теза да Богуновић Милан није знао куда иде и шта ће се десити. Ово звучи апсурдно чак и глупо да није математике. Али, докази кажу друкчије, А: те несретне вечери на путу до јаме, окривљене је зауставила војска или полиција, са њима је разговарао првоокривљени и рекао да заробљенике воде у Книн, страна 27 записника од 03.11. Контроли се очигледно то учинило логичним и уверљивим, у противном, и они су ако су посумњали а ништа нису предузели, саучесници. Ако је војска прихватила такво мишљење, зашто то није могуће у случају Будисављевићевих

потчињених. Ова епизода са контролом комплеметарна је исказима Груичића и Богуновића и чини их сасвим реалним. Доказ Б: Богдан Груичић сведочи, страна 79 записника од 03.11. да уопште није знао куда стварно иду, будући да му је првоокривљени рекао да превозе заробљенике у Кореницу. На страни 82 истог записника он још каже цитирам «ја нисам смео да питам никога, нисам смео једноставно од страха». Доказ Ц: у овом контексту посебну драгоценост представља сведочење Момчиловић Ђорђа. Он је у једном наврату заједно са првоокривљеним посетио Луцију Ракић. Будисављевић ју је наводно том приликом и силовао и тврди да није знао куда и зашто иду, страна 58 записника од 04.11. те да исто као и Груичић није смео ни да пита. Као и Груичић и он је мислио да путује за Кореницу. Ова коинциденција је посебно интересантна када се има у виду да је сведочење овог човека генерално усмерено против окривљених.

Дакле, каквом дијалектиком се може објаснити различито третирање ова два исказа, Груичића и Момчиловића и зашто се Момчиловићу допушта да не зна куда иде и да не сме то ни да пита, а Груичићу се то исто не дозвољава. Ако се Груичићу и Богуновићи априори импутира знање куда и зашто иду. Зашто се исто не урачунава и Момчиловићу који би тада био саучесник и у силовању које је такође ратни злочин. Ово сведочење Момчиловића уз већ присутни аксиом начела «*in dubio pro reo*» потреса саме темеље оптужбе против Богуновића и Груичића и представља велики изазов за пресуду чије објављивање чекамо.

Поставка четири, потчињени првоокривљеног нису смели ни да помисле да одбију његова наређења, односно да му се супротставе превасходно из страха за личну безбедност. Докази за ово су напред цитирана сведочења Момчиловић Ђорђа страна 58 записника од 04.11. напред цитирано сведочење Груичић Богдана, страна 82 записника од 03.11. Сведочење Драгићевић Марка који саопштава да се, иако је практично у његовим рукама био монопол регуларне силе, није усудио јавно ухапсити Будисављевића, те да је у страху од његове реакције захтевао да првоокривљени инсценираном састанку присуствује без наоружања и тако даље. Исти сведок Драгићевић Марко сведочи, страна 80 записника од 04.11. да је надређени Будисављевић Чеди, Наранцић Радомир сав дрхтао док је сведоку износио своје сумње у погледу породице Ракић и говорио ја сам готов ако Чедо за ово сазна. Дакле, надређенима првоокривљеног је допуштено да га се плаше док његовим потчињенима се то не допушта.

Поставка пет и последња, окривљени Богуновић Милан није пуцао у убијене, за овај доказ сведочење Груичић Богдана које је потпуно антиподно сведочењу првоокривљеног који једини и терети Богуновића, а у прилог истинитости Груичићевог исказа иде и следећи доказ који се односи на руком

написану изјаву првоокривљеног за којом се, испоставило се, више жали Богуновић него он сам. Неспорно је да је ова изјава постојала, страна 73 записника од 04.11. исказ Драгићевић Марка и да је била један од темеља за састављање кривичне пријаве, односно један од битних извора сазнања о поступку који се против окривљених водио пред судом у Книну. У овом поступку међутим Богуновићу се није стављало на терет да пуца у жртве, такође се у поступку који против окривљених води Хрватска држава, Богуновићу признаје да није користио оружје. Важно је имати у виду да су ови поступци вођени са много мање временске дистанце него овај наш, онај у Книну вођен је непосредно после догађаја, те да је тим правосудним органима ближи био дух тадашњег времена, шири контекст збивања, те да су имали бројније и веродостојније информације од нас. На основу чега овај суд може утврдити да је Богуновић преузео радњу егзекуције, само на основу промењеног исказа првоокривљеног, јер да свој исказ није мењао то би већ утврдила два напред споменута правосудна система.

У предлогу остајем код онога што је изнео мој колега.

Бранилац оптуженог Богуновић Милана, адвокат Давидов Страхиња, у завршној речи детаљно анализира све изведене доказе током овог поступка а све на начин како је то и евидентирано аудио техником овога суда и у свему се придружује начину излагања завршне речи адвоката Ђорђевић Горана.

БРАНИЛАЦ ОПТ. ГРУИЧИЋ БОГДАНА, адв.Елек Милан

АДВ.МИЛАН ЕЛЕК: Поштовано веће и цењени колега тужиоче, тешко да могу нешто ново рећи у односу на оно што су у завршној речи изнели у оцени изведених доказа и у погледу предлога, изнели колеге Дозет, Ђорђевић и Давидов. Наиме, и сам се придружујем свему што су истакли у погледу оцене изведених доказа, у погледу онога што би имало бити утврђено саслушањем овде прворедно окривљеног, саслушањем као окривљеног и оценом његовог исказа као сведочењем у односу на оно што би имало да учине остали окривљени за чега би у овом поступку били проглашени одговорним. Када то кажем поћи ћу од оптужнице где се ставом два исте оптуженом Груичић Богдану, моме браћенику ставља на терет да би на начин како у ставу два стоји, извршио радње које би биле подводљиве за одговорност, за кривично дело из члана 142 кривично дело ратног злочина против цивилног становништва. Који доказ у правцу, да би оно што је он чинио јесте дело, односно јесте биће дела које му се ставља на терет. Прво ми немамо никакав доказ овде да је постојала било чија наредба да се

породица Ракић, на жалост што се десило, лиши живота. Ми немамо ни један доказ изузев уколико исказ прворедно окривљеног а било их је два, два дијаметрално супротна где у једном негира било какво поступање у правцу да би извршио дело он, нити остали, и друго где признаје како у своје тако и у име осталих вероватно вуче то право из онога што је био у односу наредбодавном у односу на ове остале окривљене. Дакле, ми прво немамо никакав доказ да је наређена ликвидација породице Ракић, изузев ако поверујемо таквом исказу а он је два пута мењан. Даље, у ставу један оптужнице Груичић се уопште не спомиње нити у томе учествује, никаквог доказа нема да би и знао да се то дешавало. Он на дан када се, када га затичу у кући и када ради оно што иначе ради, поправља возила, одржава возила која су припадала Територијалној одбрани, или већ није битно коме, станици полиције и томе слично, бива му наређено да иде да вози људе за које зна да се налазе у притвору, не зна се ни ко их је лишио слободе, ни зашто их лишио слободе, да их возе у Книн или Кореницу, где већ, како он каже. Значи његова радња односно учествовање у радњи извршења дела би било да их вози. Не знајући где их вози он би и да се докаже да би то било радњом извршења дела које му је стављено на терет, поступао у стању заблуде како стварне тако и правне, односно у погледу чињеница које искључују противрavnост таквог његовог поступања. Што се тиче саме ликвидације која је учињена на начин како су то описали сви, ту имамо једну контрадикцију где исказ прворедно окривљеног је контрадикторан, односно супротан исказима свих осталих. Цитираћу само Богуновића који каже «ја где сам се налазио, каже нити сам пуцао нити је Груичић могао од мене да пуца» где се налазио, Груичић сам каже да није пуцао. Богуновић, односно Будисављевић тврди да су изводили једног Ракића, па пуцали у њега двоје, па у онога троје, вештаци, како се зову сад ћу се присетит, Алимпијевић и овај како се зове, Стриновић, кажу да је код овога наступила смртна повреда, односно смртна повреда једне прострелне ране у пределу не знам темена или томе слично. Док на то све Будисављевић каже пуцано је и у друга мека ткива и не знам што су такође могле бити смртоносне ране, и тужилац каже, придружује се томе, међутим ми немамо доказа да је тих, таквих рана било, а ја ћу поставит једну дилему још шире, да је проширим, шта ако је неко пуцао а није пуцао у жртву, мени је познато, мени као некада војнику на вежби, одбрани и кад пуцамо ћорцима ја уопште не пуцам, зато што ћу после морати да чистим пушку, ја сам одлучио да не пуцам. Дакле да ли је могуће да неко од ових ако смо нашли само једну рану, да је неко пуцао а не желећи да наноси никакву повреду покојним Ракићима, да је пуцао у ваздух. Где има доказа односно да отклонимо ту дилему, ако већ хоћемо веровати исказу који овде тешко терети, за тешко дело све овде окривљене и да ли веровати ово је,

овим исказима вештака и оваквој одбрани овде окривљених или веровати исказу који је у току поступка мењан. Ја не видим да би томе се могло поверовати. Немам посебно шта да истакнем изузев да устврдим да Груичић није учинио дело које му се ставља на терет, да не понављам оно све што су већ рекли колеге што сам поменуо. Предлажем да буде ослобођен и да се притвор укине са данашњим даном. Толико.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала.

Бранилац оптуженог Груичић Богдана адвокат Елек Милан наводи да се у свему придружује претходној оцени доказа бранилаца који су пре њега излагали у својој завршној речи, истиче да нема доказа да је постојала наредба да се породица Ракић лиши живота, чињеница је да постоји исказ оптуженог Чедо Будисављевића али који је два пута мењан. Што се тиче оптуженог Груичић Богдана њему је наређено да вози људе који су лишени слободе, дакле његова је радња искључиво да вози и може се рећи да је поступао у стању заблуде. Како нема доказа да је оптужени извршио кривично дело које му је прецизираном оптужницом стављено на терет предлаже да се ослободи од кривичне одговорности и да му се укине притвор.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Оптужени Чедо Будисављевић, реците ми само да ли ће дуже трајати завршне речи, да ли да направимо паузу или да све завршимо сад одједном? Кратко, добро.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

ОДРЕЂУЈЕ СЕ пауза у трајању од 10 минута.

Настављено у 12,50 часова.

Опт.ЧЕДО БУДИСАВЉЕВИЋ

Опт. ЧЕДО БУДИСАВЉЕВИЋ: Пошовани суде, првобитна намера ми је била да моја завршна реч буде дужа, али пошто је мој адвокат рекао 90% ствари што сам ја мислио сам да кажем, првенствено да Вам кажем једну ствар, што ми је исто потребно да кажем, да ме не би ко погрешно свхатио, нити једне једине замерке немам на рад вас као судског већа и Вас као председавајуће, такође ни на рад заменика јавног тужиоца, господина

Кнежевића. Једино што не могу да прећутим, то је упорно, значи свака расправа је импутирање неке, нечег више него што треба на моју личност, на мој дигнитет, значи напад од стране господина Дозета. Господин Дозет Ђорђе је човек од нас.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

Адв. ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Законик о кривичном поступку, одредба члан 346 став 1 и 3 говори у којим оквирима се окривљени може обраћати већу у завршној речи. Молим да се тога држи и ово веће још једанпут на помен мог имена или нешто што сам ја говорио, ја ћу да напустим суђење. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ево да чујемо, изволите.

Опт. ЧЕДО БУДИСАВЉЕВИЋ: Ја немам ништа против тога да Ви напустите када год хоћете, Ви сте поменули мене у контексту Чедо МЕНСО, моје то име није, значи ја Вам реплицирам, а ако сте то прочитали сада у ЗКП-у што се потражили од заменика јавног тужиоца, видео сам да, да ли имате још нешто да кажете на моје?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, не, да ли Ви имате, шта Ви имате, немојте се лично обраћати, изнесите завршну реч.

Опт. ЧЕДО БУДИСАВЉЕВИЋ: Ја наравно, ја наравно. Ја сам рекао пре две минуте да ја никакве замерке на исход досадашњег суђења ни са Ваше стране, ни од стране господина заменика јавног тужиоца, господина Душана Кнежевића.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Везано за ово дело?

Опт. ЧЕДО БУДИСАВЉЕВИЋ: Да, да, надовезаћу се, наравно, али ћу скратити, сажећу ово што год могу више, али имам замерку на господина Дозета.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Рекли сте.

Опт. ЧЕДО БУДИСАВЉЕВИЋ: Нисам ја ни са ким манипулисао, напротив, то је било како је било. Зашто је неко изабрао да се брани на начин како је изабрао, то је његова ствар, ја сам изабрао овај начин. Нисам ја имао 45 година као двојица саоптужених крај мене, него 24, нисам ја никоме ништа наредио, ја сам се договорио са њима, мени је наредба стигла са највишег места тадашње државе, каква је, таква је била. Можда Дозет господин Ђорђе не мисли да је то требало да буде, ја мислим да је требало да буде и нажалост што је нисмо одржали. Можда сам ја протумачио погрешно његове речи, можда сам ја прочитао кроз његове речи, кроз редове нешто, али сам стекао тај утисак, можда је његова ароганција према мени или можда неким делом према вама, последица тога што је учествовао у одбрани Илије Јуришића, можда, можда, можда кажем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Немојте га прекидати, молим Вас.

Опт. ЧЕДО БУДИСАВЉЕВИЋ: Ја реплицирам Вама.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците, сачекајте.

Адв. ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Која одредба Законика о кривичном поступку дозвољава неком окривљеном да се изјашњава, да се очитује по завршној речи некој од бранилаца? Молим Вас.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Молим Вас. Он се надовезао, рекао је због чега, јер сте током излагања у завршној речи помињали сами Чеда МЕНСА и он је у том контексту хтео да одговори да он није Чеда МЕНСА.

Адв. ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Законик о кривичном поступку то њему дозвољава?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Молим Вас, седите, нећемо сада расправљати о томе шта му дозвољава закон или не. Изволите.

Опт. ЧЕДО БУДИСАВЉЕВИЋ: Захваљујем и завршавам са тим. Друга ствар, све што је направљено у вези тог случаја те несретне породице Ракић, направљено је по наређењу Државне безбедности. Тадашња Државна безбедност је била врх свега, као и данашња, значи ако сам ја био припадник, радник Службе државне безбедности тадашње Крајине и ако сам добио наређење са највише инстанце, значи начелника, директора, као сада да радим за БИУ, па ми директор БИЕ наредио, ја кога другог да питам, коме ја да се жалим? То је то, то је крај и ви сви радите по нечијем наређењу, и вама је неко нешто наложио да направите, и овај случај, као и заменику тужиоца, исто. И Ви то исто спровидите тај закон. Можда га ја нисм спровео на добар начин, али зато и постоји командна одговорност. Зашто се негира постојање радио-станице? Негира се зато да се једноставно то, овај случај подведе под то да смо ми као неки, да кажемо, условно речено, хајдуци ушли у кућу од људи и побили те људе. Не напротив, ми смо те људе затворили. Зашто? Због сазнања да раде са непријатељем. Када је нађена радио-стананица, када је о свему обавештен Книн, када су упознате све структуре које су требале, тада је донешена одлука каква је донешена, ја не кажем да је она сада била исправна, али таква је донешена и у рату је донешена. Ако се говори да то тада није важило тај закон, па се судило, односно покушај судског процеса започет у Книну, по Закону СРЈ или ко зна којем закону, па онда ни ово није легално, ако би тако, ни ово није војни суд, али ја немам никакве замерке. Где би онда, како би нашли ми истину? Шта сам ја требао, исто да прећутим? Зашто сам дао други исказ, зашто? Зато што је наш договор био да нећемо ништа да кажемо. Тај договор је прекршен, ја када сам видео изјаве од других, ја сам рекао што је, могао сам и ја да седим.

Да се надовежем зашто нисам реаговао када је изашао господин вештак Милојко Влашки, нисам реаговао због тога што када је изашао тај човек, ја сам питао мог адвоката, да ли треба нешто да кажем, не, немој ништа, каже шта да говориш и ја сам мислио да реагујем. Ја сам и показао пре тога, исечак из новина што сам ја исекао, где је он ухапшен због примања мита и због

корупције, због лажних инвалидских пензија и ја са тим не осуђујем ништа Богуновића, његово је право да се брани како год хоће, као и сваког другог, значи, ја никога не осуђујем овде, али не желим да ме нико ме благи више него што треба, поготову исто њих и не желим да се неки неуспеси, када кажем ваши, не мислим конкретно на Вас госпођо председнице, нити на Вас замениче тужиоца, да се ваши неуспеси можда преко мојих леђа пребијају, ваши неуспеси у неким случајевима где сте као држава немоћни, па не можете ништа да направите, немојте да се то пребија преко мојих леђа. Ја што сам направио, направио сам, извршио сам наређење, никога нисам присилио. А то што се надовезао адвокат, један од двојице, значи браниоци Богуновић Милана је рекао, «*in dubio pro reo*» да та латинска максима значи дословце да ви као суд да ако имате сумње у неке чињенице, треба да поверујете у те чињенице и да станете на страну окривљеног, тј. мене. Ја Вам говорим због чега је та породица Ракић ликвидирана – само због тога што су сарађивали са непријатељем. Зар треба још нешто више?

На моје питање сведоку Драгићевић Марка, који је у ондашње време био начелник Јавне безбедности Грачац, шта би се десило у рату, када се такви људи означе као непријатељи, када се докаже, уствари не шта би се десило, која је казна за њих. Шта је одговорио? Сећате се и Ви сами да сте реаговали када је он рекао – па смртна казна. Ви сте први реаговали и рекли «па како то господине сведоче, па Ви треба да спроводите закон». Па то је тај закон, то је тај закон. Шта има теже од издајства у рату? Нема ништа теже.

И дијаметрално су нам супротни ставови господине Дозет о кукавичлуку и храбрости.

Немам више ништа шта да кажем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала.

Оптужени Чедо Будисављевић у завршној речи у свему се придружује речи свога браниоца.

Истиче да је поступао по наређењима ДБ, тачније начелника ДБ.

Опт. ЧЕДО БУДИСАВЉЕВИЋ: Извињавам се, пропустио сам да кажем то, жао ми је тих људи, то сам и пре рекао, жао ми их је као људи, али ја нисам крив што су они поступили тако како су поступили и што им је судбина била таква. Ја сам им судбину запечатио, али им је судбину неко други отпечатио.

У току диктирања записника, Чедо Будисављевић наводи да му је жао тих људи као човека и да је поступио по наредби начелника Државне безбедности, имајући у виду да је породица Ракић била

означена као непријатељ, те је због тога и извршена ликвидација породице Ракић.

Опт. МАЛИНОВИЋ МИРКО

Опт.МИРКО МАЛИНОВИЋ: Слажем се у потпуности што је мој адвокат изјавио и желим да додам само, није ми јасно зашто су ме ови људи лажно теретили, никада се ником нисам замерио. Опет са друге стране, зашто би учествовао у таквом злочину, те Ракиће сам јако добро познавао, нисам имао ниједан једини разлог да у томе учествујем. Себе сам сматрао часним човеком. Једино ми је жао и проклињем тај дан када сам се вратио из Немачке у Теслинград и ако сам учествовао у таквом нечему и нисам заслужио да живим.

Толико имам да кажем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала.

Оптужени Малиновић Мирко у завршној речи у свему се придружује завршној речи свога браниоца и истиче да му није јасно, због чега га ови људи лажно терете, а једино што му је жао, то је што се вратио из Немачке, а жао му је и породице Ракић која је настрадала, а коју је и познавао.

Опт.БОГУНОВИЋ МИЛАН

Опт. МИЛАН БОГУНОВИЋ: Поштовани суде, мени је у потпуности жао комплетног догађаја што се догодио и ја се осећам невин у том случају и у потпуности се слажем са мојим адвокатом у њиховом исказу. Ништа више.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хвала.

Оптужени Милан Богуновић придружује се речи свога браниоца. Жао му је комплетног догађаја и осећа се невиним.

Опт. ГРУИЧИЋ БОГДАН

Опт. БОГДАН ГРУИЧИЋ: Добар дан, часни суде. Ја сам овде записао како се све догодило и шта се догодило. Дошли су код мене њих четворица, три су стајали иза комбија, задња страна. Командир је пришао код мене кабинџи, каже да је дошао из Книна, да је добио наређење да породицу Ракић одвезе у Кореницу. Командир каже да су сви чули шта је он мени наредио. Желео бих,

ако се и ови остали људи овде, да ли су они чули када је он мени казао да се возе за Кореницу, да не би некоме било.

Ушли смо код мене у стан док ја оперем руке и ја се пресвучем, узео сам пушку и пиштољ, када смо пошли у стан, командир је казао да сам сипао нафту у комби, нека кажу људи да ли сам ја имао какве нафте, јесам ли сипао нафту, ја сам имао литар нафте и то су све били људи. Када смо ушли, потерао је ауто, комби у станицу милиције. Пре тога сам казао да ја имам мало нафте, то је гориво, каже, сипаћемо у Кореници. После да сам ја сипао три до четири литре, када сам ја сипао гориво, када је он отерао комби, сипао гориво, то би видели и остали.

Комби је паркирао на рикверц пред излаз станице у ходник. Држао је две изолир траке са наређењем – наређујем Богуновићу и мени и Богуновићу да изводимо из подрума, ја мислим да је најпре изведен Милован, за њим изашао је Богуновић, док сам ја намакао резу и уопште закључан затвор није био. Када сам ја изашао, видео сам да су везане руке и уста, командир наређује да изађе Милован. Он командант мени наређује да останем код комбија напољу, ко је остале везао ја нисам видео. Остале чланове довели су заједно сви, командир Новаковић, Малиновић и ставили су их у комби. У товарни простор су ушли Новаковић и Малиновић заједно са осталима и командир наређује да возимо. У кабини је седео Богуновић, командир, потпоручник, командир каже да идемо за Кореницу. Наша станица једно време је припадала Кореници, од њих смо добили и милицајско ауто, којег сам некада возио по наређењу командира, када се командир договорио са мном и са Богуновићем да ми убијемо Луцију, то пише у скрипту 21/104.

Кренули смо према Кореници и дошли смо до пункта, заустављају нас и питају куда идемо. Командир са њима говори – идемо за Книн, то је могао да чује и Богуновић. Кренули смо даље, једно три до четири километра, командир каже да су они пре три до четири дана убили и запалили од Мане жену, одмах ме је стомак пресекао. Након неколико километара, командир наређује да скренемо десно према Сврачковом селу, Удбини, Книну. Возио сам четири до пет километара, наредио је да станем на друму, то чује и Богуновић. Угаси ауто и излази из аута за њим и Богуновић, а мени је наредио да пустим ону двојицу отрага, Малиновића и Новаковића да пошаљем за њим између два храста. Мени је наредио да чекам на друму. Након кратког времена, да продужим друмом. Ту ме је сачекао, показао руком да скренем десно. Ја сам скренуо уза живицу до та два храста. Ту сам стао и угасио. Ја сам изашао, почео сам пролив добио. Командир је узео ауто и отерао га је на рикверц око тридесет метара – страна 10/104 скрипта, «ја сам их само нажалост довео до те јаме и ја сам им био крај» то је командирова изјава из Сомбора, «када ја сам био, породица Ракић ја сам

извршио задатак, када сам убио породицу Ракић, ја сам извршио задатак», то је изјава од командира.

Само мало 37/104 «Богуновић каже да сам ја стајао њему иза леђа, нисам могао да пуцам. Богуновић каже да када је командир казао, да ли кући у Книн или у Кореницу да возимо, чуо сам да је командир радио за Државну безбедност, заменик командира станице милиције и командир специјалне јединице, то је био. Командир каже да је био у товарном простору са Малиновићем и Новаковићем». То није истина.

Страна 9/104 – «ишао сам за Сварачково село, није истина да нисам знао за јаму, он нас је довео до те јаме, знао је за њу, наређење донео је командир за Кореницу. На пункту командир говори - за Книн.

Када сам, командир каже да смо род, његова мајка и ја из Липовог Поља, а моја покојна мати из Студенаца, звана Јаворина, од оца Наума и мајке Анице, а његова је мати из Липовог Поља. Ја немам појма какав род можемо да будемо када је то педесет километара село од села. Можда и јесмо, не верујем ја.

Каже да смо знали да ће бити лишени живота. То је чиста лаж. Говори да смо за неку, извињавам се, наочари ми нису у реду, корист, то ће бити материјална корист да сам чуо за неке марке да су узели од породице, ја нисам то видео. Видео сам, возио је њихово ауто пет или шест пута, то је био «Форд ескорт», ја мислим да је продато. То зна главни командир. Изјава – ја сам користио «тетејца 7,62», а користио сам и «шкорпион».

Хвала толико, ја немам више. Мени је жао и док будем жив фамилије Ракић. Моја фамилија мешани су бракови, како сада да ја мојој браћи дођем.
ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ви се придружујете и речи Вашег браниоца, да ли је тако?

Опт. БОГДАН ГРУИЧИЋ: Придружујем се речи.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Да ли имате још нешто да изјавите?

Опт. БОГДАН ГРУИЧИЋ: Жао ми је и шта да вам.

Оптужени Груичић Богдан у свему се придружује речи свога браниоца. Завршну реч излаже на начин како је евидентирано аудио техником и истиче да му је жао фамилије Ракић.

Опт. БОГДАН ГРУИЧИЋ: Нисам са тим људима имао ништа никада.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала, седите.

Опт. БОГДАН ГРУИЧИЋ: Могу угасити?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Можете, угасите. Да ли још неко жели нешто да изјави? Нико ништа нема да изјави.

Председник већа објављује да је главни претрес ЗАВРШЕН.

Пресуда ће бити објављена:

у понедељак - 14. марта 2011. године у 09,30 часова, судница бр. 4.

Довршено у 13,10 часова.

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА